

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av landsvägslagen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av landsvägslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2018 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- Åtgärdsmotion AM 63/2017 rd Mats Nylund sv m.fl. Åtgärdsmotion om att förnya kvalitetskraven för vägnas vinterunderhåll.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör, trafikråd Sabina Lindström, kommunikationsministeriet
- lagstiftningsdirektör Silja Ruokola, kommunikationsministeriet
- regeringssekreterare Eeva Ovaska, kommunikationsministeriet
- trafikråd Mervi Karhula, kommunikationsministeriet
- finansråd Teemu Eriksson, finansministeriet
- miljöråd Petteri Katajisto, miljöministeriet
- direktör Laura Kuistio, Trafikverket
- vägtrafikdirektör Marko Sillanpää, Trafiksäkerhetsverket
- enhetschef Pekka Rajala, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland
- överdirektör Jaakko Ylinampa, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapland
- landskapsdirektör Matti Viialainen, Södra Karelens förbund
- gruppchef Aarno Kononen, Helsingforsregionens trafik
- tf. landskapsdirektör Asko Aro-Heinilä, Satakuntaförbundet
- trafiksakkunnig Johanna Vilkuna, Finlands Kommunförbund
- ledande expert Tiina Haapasalo, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Paavo Syrjö, Infra rf
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- verkställande direktör Pekka Aaltonen, Logistiikkayritysten Liitto ry

Betänkande KoUB 15/2018 rd

- näringsdirektör Marko Mäki-Hakola, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- logistikchef Outi Nietola, Skogsindustrin rf
- direktör Petri Murto, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- verkställande direktör Nina Raitanen, Vägföreningen i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
- Södra Karelens förbund
- Finlands Kommunförbund
- Finsk Energiindustri rf
- Skogsindustrin rf
- Suomen Taksiliitto ry.

Inget yttrande av

- justitieministeriet
- Bil- och Transportbranschens Arbetarförbund AKT ry
- Biltrafikens Arbetsgivareförbund rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att landsvägslagen (503/2005) samt vissa andra lagar inom transportområdet ändras.

Propositionen anknyter till regeringspropositionen till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården. Genom de föreslagna lagarna verkställs överföringen från staten till landskapen av de uppgifter inom trafikområdet som avses i landskapslagen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna upphör med sin verksamhet i slutet av 2019 och landskapen tar över vid ingången av 2020. Huvuddelen av närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter inom ansvarsområdet trafik överförs till landskapen. I de andra lagar som ingår i propositionen genomförs de överföringar av behörigheter som propositionen föranleder, särskilt när det gäller väghållningen, trafiksystemplaneringen och ordnande av kollektivtrafiken. Genom lagarna överförs också vissa uppgifter till Trafikverket och dessutom preciseras Trafiksäkerhetsverkets uppgifter. Ansvaret för att ordna de tjänster och uppgifter som ingår i propositionen överförs till landskapen vid ingången av 2020. Också de föreslagna organisationsändringar inom statsförvaltningen som gäller inrättandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet genomförs i början av 2020.

I fortsättningen ska landskapen ha hand uppgifter inom väghållning i högst nio väghållningsområden i enlighet med avtal med staten. Väghållare är fortfarande Trafikverket, som även svarar för de uppgifter som hör till ägaren av landsvägsnätet. Finansieringen av de uppgifter som ska skötas av landskapen ordnas genom särskild finansiering.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Rubriken på landsvägslagen föreslås bli ändrad till lagen om trafiksystem och landsvägar och tillämpningsområdet utvidgas i samma omfattning. Lagen ska innehålla nya bestämmelser om trafiksystemplaneringen på riks- och landskapsnivå och bestämmelser om den servicenivå som baserar sig på klassificeringen av landsvägar.

Formerna för beslutsfattandet om klassificeringen av landsvägar förtydligas. Till landskapslagen fogas bestämmelser om servicenivån på resor och transporter samt om nivån på underhållet. Kraven och målen för landsvägar och trafiksystem kompletteras. Lagen får nya bestämmelser om beredskap och om ett säkerhetsstyrningssystem för landsvägars väghållning. Trafiksäkerhetsverket blir tillsynsmyndighet.

Lagen innehåller bestämmelser om projektbedömningar inom planeringen av landsvägar som motsvarar gällande praxis och bestämmelser om de planeringsgrunder som ska tillämpas vid utrednings- och vägplanering.

Propositionens syfte är också att informationen om landsvägar och trafiksystemet ska utnyttjas i större omfattning, vilket medverkar till att utveckla nya digitala tjänster och automatiseringen av trafiken.

Propositionen stöder regeringsprogrammets spetsprojekt för smidigare lagstiftning. Kraven på tillstånd för kortvarig förvaring av trävaror och för postlådor på vägområden luckras upp.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020. Vissa ändringar av landsvägslagen och banlagen avses dock träda i kraft så snart som möjligt.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotionen föreslås det att regeringen ska vidta åtgärder för att se över kriterierna för vinterunderhållet av vägar och att införa bästa möjliga teknik för kvalitetskontroll och uppföljning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Betydande ändringar i propositionen

Propositionen om ändring av landsvägslagen har ett nära samband med landskapsreformen. Propositionen innehåller en del brådskande ändringar som inte har något samband med landskapsreformen. Kommunikationsministeriet har därför föreslagit att alla bestämmelser som är relaterade till reformen stryks i propositionen. Följaktligen kan bestämmelserna om klassificering av landsvägar, stomnätet, allmänna krav på väghållning, servicenivå, underhåll och trafiksystemplanering på riksnivå, vissa bestämmelser för att göra lagen smidigare och ändringen av lagrubriken träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt kan också bestämmelserna om klassificeringen av järnvägar och allmänna krav på banhållning i banlagen sättas i kraft. Utskottet välkomnar att förslagen från den parlamentariska arbetsgruppen för finansiering av transportnätet därmed kan avancera. Detta gäller särskilt förslagen om långsiktig planering och finansiering av transportsystemet.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Ministeriet uppger att de förslag som hör ihop med landskapsreformen läggs fram för riksdagen på nytt i en proposition i höst.

Utskottet påpekar att det är exceptionellt att ändringar av den här digniteten görs i en proposition utan att regeringen lämnar en kompletterande proposition och ser allvarligt på detta. När så här många ändringar görs i propositionen och dessutom med en stram tidsplan, ökar risken för onödiga fel och försvåras konsekvensbedömningen. Av tidsmässiga skäl och med hänsyn till att regeringen avser att i höst lägga fram en proposition om de bestämmelser som föreslås bli strukna, gör utskottet ett undantag och tar in de ändringar i propositionen som ministeriet har föreslagit sedan utskottet fått ärendet för behandling.

Allmänt om propositionen

I och med att bestämmelserna om landskapen stryks i propositionen behandlar utskottet inte de frågor som hänger samman med landskapsreformen.

Ett framträdande mål med projektet är att säkerställa hög kvalitet på väghållningen. För att nå målet kommer bland annat planeringen att effektiviseras, nivån på servicen och underhållet för landsvägar att läggas fast och övervakningen att förbättras.

Utskottet välkomnar att propositionen innehåller förslag till nya krav på kvalitet och servicenivå för landsvägar och till långsiktig planering av transportsystemet. Tack vare de föreslagna bestämmelserna kan underhållet av statens egendom i form av vägar bli mer långsiktigt samtidigt som resurserna kan användas effektivare för de ändamål som sammantaget sett ger störst nytta.

Servicenivå och kvalitetsnivå

I propositionen anges allmänna krav och mål för landsvägarna bland annat med målet att säkerställa enhetlighet i hela landet utifrån vägklassificeringen.

Vägarnas trafikmässiga betydelse är en viktig utgångspunkt för den föreslagna nivån på servicen och underhållet. Med trafikmässig betydelse avses vilken karaktär trafiken och transportererna har, det vill säga hur långa sträckorna och transportererna är, vart de går och vad som är syftet med dem. När den trafikmässiga betydelsen bedöms, är det enligt utskottet viktigt att ta hänsyn till dels transportvolymerna, dels i ett mer generellt perspektiv också vägarnas ekonomiska betydelse och deras effekter för näringslivet.

Definition av stomnät

Utskottet välkomnar att det nationellt viktiga stomnätet ska läggas fast genom beslut av statsrådet. I utfrågningen av sakkunniga uttrycktes det dock en viss oro för hur det i fortsättningen ska gå med de vägar som inte ingår i stomnätet. Farhågorna har bland annat varit att det inte kommer att avsättas tillräckligt mycket medel för alla dessa vägar som är av stor betydelse för transporter inom jord- och skogsbruket, om man i fortsättningen koncentrerar sig alltför mycket på att bevara servicenivån på stomnätet. När stomnätet läggs fast får det inte leda till att det avsätts för små an-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

slag för att den lagstadgade servicenivån på andra vägar och trafikleder ska kunna behållas, påpekar utskottet.

Ett av målen med propositionen är att det eftersatta underhållet av stomnätet eller andra riks- eller stamvägar inte får bli ännu större och att det måste vara under kontroll också för regionala vägar och förbindelsevägar. Målet bör således klart och tydligt vara att det eftersatta underhållet minskar på sikt. Utskottet framhåller också att det när stomnätet läggs fast är viktigt att ta hänsyn till behoven i den väst- och östgående trafiken.

Finansiering

För verkställandet av lagen och förverkligandet av målen är det av avgörande vikt att det avsätts tillräckligt stora anslag. Den anslagsnivå som den parlamentariska arbetsgruppen för finansiering av transportnätet föreslagit är enligt utskottet den miniminivå som gradvis bör utvecklas och stiga i framtiden.

I fortsättningen måste den nya servicenivån och kraven på underhåll beaktas i besluten om anslag till väghållning. Enligt uppgifter till utskottet kräver den nya nivån på service och underhåll i fortsättningen extra anslag i en storleksordning som minst motsvarar de extra anslag som avsatts för basstrafikledshållning under den pågående regeringsperioden. Vidare behövs det mer anslag bland annat för att höja nivån på vinterunderhållet till följd av klimatförändringen och för att kunna göra nödvändiga mindre investeringar på lokal nivå för att minska behovet av att bygga helt nya vägar. Enligt uppgifter till utskottet motsvarar det behov av extra anslag som propositionen ger upphov till det belopp, 300 miljoner euro, som den parlamentariska arbetsgruppen enhälligt föreslår för basstrafikledshållning i sin slutrapport.

Trafiksystemplanering

Utskottet anser det vara ett bra förslag att lägga upp en nationell och långsiktig trafiksystemplan som spänner över tolv år och innefattar alla transportformer. För regionala aktörer och företag är det med tanke på deras planer och investeringar viktigt att veta utifrån vilka strategier och principer transportsystemet kommer att utvecklas i ett längre perspektiv. Med långsiktig planering och finansiering går det dessutom att generera betydande kostnadsbesparingar. Utskottet anser att den riksomfattande planen bör upprättas i nära dialog med de regionala aktörerna och andra aktörer. Trafiksystemplaneringen måste därmed vara en tvåvägsprocess där den riksomfattande planen i allt väsentligt också tar hänsyn till regionala planer och behov. Utskottet ser utsläppsminskande insatser som en viktig styrfaktor på riksnivå.

Det är viktigt att trafiksystemplaneringen och planerna också tar hänsyn till att de enskilda vägarna utgör en viktig del av trafik- och transportsystemet. I den riksomfattande planen bör det ingå en långsiktig bedömning av om anslagen räcker till och vilka anslagsbehov det finns.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Vissa andra frågor

Utskottet välkomnar att övervakningen utvecklas genom lagen. Bland annat införs det bestämmelser om egenkontroll för närings-, trafik- och miljöcentralerna och Trafikverket och om myndighetstillsyn som utövas av Trafiksäkerhetsverket.

Regeringen föreslår ingen ändring i principen att det är gratis att använda landsvägar i Finland. När man någon gång i framtiden funderar på att prissätta trafik och transporter och att eventuellt införa en vinjettbaserad avgift för tung trafik, kan man också ta ställning till om bestämmelsen om avgiftsfrihet behöver ändras.

Behovet av uppföljning

Utskottet påpekar att ett flertal omfattande reformer med konsekvenser för transportområdet är aktuella samtidigt som propositionen om landsvägar. Följaktligen är det av stor vikt att noga följa upp hur bestämmelserna verkställs och vilka konsekvenser de har och att till alla delar säkerställa att regleringen blir smidig och sammanhållen.

Åtgärdsmotion AM 63/2017 rd

Utskottet har behandlat åtgärdsmotionen om vinterunderhållet av vägarna i samband med den aktuella propositionen. Vinterunderhållet är en viktig fråga bland annat för trafiken och människors säkerhet. Enligt uppgifter till utskottet pågår för närvarande en större översyn av underhållsklassificeringen parallellt med att handlingsriktlinjerna för vinterunderhållet uppdateras. Exempelvis den globala uppvärmningen och de snabba väderomslagen kräver en översyn av underhållsklassificeringen, åtgärdsåren och kriterierna för vinterunderhåll. Enligt uppgifter till utskottet står det klart att vinterunderhållet måste ses över eftersom klimatförhållandena har ändrats, det krävs snabbare reaktioner på förändringar, tekniken har utvecklats, intressenterna har lagt fram en del synpunkter och förändringar skett bland aktörerna inom området. En ny entreprenadmodell håller på att tas fram för nästa upphandling av vägunderhållet, som infaller i höst. Trafikverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna kommer att effektivisera övervakningen av vägunderhållet genom att i större omfattning nyttiggöra digitalisering, informationssystem och ny teknik. Därför föreslår utskottet att lagmotionen förkastas. Samtidigt understryker utskottet att vinterunderhållet och övervakningen av den måste förbättras väsentligt i fortsättningen.

DETALJMOTIVERING

Allmänt om utskottets ändringar

På förslag av kommunikationsministeriet har utskottet strukit alla bestämmelser som hänger samman med landskapsreformen. Följaktligen föreslår utskottet att det tas in ett stort antal ändringar i lagförslagen 1 och 13 och att lagförslagen 2—12 och 14—21 avböjs.

Utskottet har informerats om att regleringen inte innehåller någon överföring av befogenheter eller uppgifter mellan organisationer efter att utskottet har ändrat lagtexterna.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Lagförslag 1

I lagförslag 1 (lag om ändring av landsvägslagen) stryker utskottet alla bestämmelser som hänger samman med väghållning i landskapsreformen. Dessutom stryker utskottet kap. 1 b helt och hållet. Vidare stryker utskottet bestämmelserna om planering av trafiksystemet på landskapsnivå. Beträffande regional trafiksystemplanering hänvisar lagen till den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014). På förslag av ministeriet ersätter utskottet också landskap med närings-, trafik- och miljöcentral i lagförslag 1. Slutligen byter utskottet ut väghållare på alla ställen mot närings-, trafik- och miljöcentral.

Ingressen. Utskottet ändrar ingressen till följd av paragrafändringarna.

2 §. Tillämpningsområde. I 1 mom. stryker utskottet trafiksystemplanering på landskapsnivå och i 2 mom. väghållning på alla ställen som hänger samman med landskapsreformen.

3 §. Definitioner. Utskottet stryker 6 och 7 punkten eftersom de hänför sig till landskapsreformen.

6 §. Landsvägsfärjor. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i 1 mom. i den finska lagtexten.

11 §. Myndigheter som svarar för väghållningen. Utskottet stryker skrivningarna om landskapsreformen i 1 och 2 mom.

15 b §. Den riksomfattande trafiksystemplanen. Utskottet stryker hänvisningarna till landskap i 2 mom.

15 c §. Landskapets trafiksystemplan. Utskottet ersätter innehållet i landskapets trafiksystemplan med en hänvisning till 17 § 1 mom. 6 punkten i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten, som föreskriver om landskapsförbundens uppgifter för trafiksystemplaneringen i landskapen. Dessutom anpassar utskottet paragrafrubriken till paragrafinnehållet.

15 d §. Förfarandet för beredningen av planerna. I 1 och 3 mom. stryker utskottet landskapets trafiksystemplan och stryker dessutom 2 mom. helt och hållet. Därmed blir 3 och 4 mom. i propositionen 2 och 3 mom. Vidare fogar utskottet landskapsförbunden till de aktörer som ges tillfälle att yttra sig om ett utkast till plan.

15 e §. Bemyndigande att utfärda förordning. Utskottet har i bemyndigandet att utfärda förordning strukit omnämmandet av landskapets trafiksystemplan.

1 b kap. Ordnande av väghållning. Utskottet stryker kap. 1 b om väghållning helt och hållet eftersom det hör ihop med landskapsreformen.

15 q §. Uppgifter vid planering av landsväg. Utskottet ändrar paragrafnumret till 15 f § eftersom kap. 1 b stryks. Vidare stryker utskottet samarbetsavtal om väghållningsområde i 2 mom. och

Betänkande KoUB 15/2018 rd

ändrar hänvisningen till trafiksystemplan på landskapsnivå till en hänvisning till regional trafiksystemplanering.

15 r §. Projektbedömning. Utskottet ändrar paragrafnumret till 15 g § eftersom kap. 1 b stryks.

15 s §. Planeringsgrunder för utredningsplanering och vägplanering. Utskottet ändrar paragrafnumret till 15 h § eftersom kap. 1 b stryks.

16 §. Rätt till utredning. Utskottet stryker hänvisningarna till landskapslagen och offentliggörande av landskapets meddelanden i 2 mom.

17 §. Planering av väg och områdesplanering. Utskottet stryker uttrycket ”vid behov” i 3 mom. och ändrar landskap till landskapsförbund.

19 §. Utredningsplanens innehåll. I 2 mom. ändrar utskottet trafiksystemplan på landskapsnivå till trafiksystemplan på regional nivå. Dessutom korrigerar utskottet paragrafhänvisningen i momentet.

22 §. Vägplanens innehåll. I 4 mom. ändrar utskottet trafiksystemplan på landskapsnivå till trafiksystemplan på regional nivå.

27 §. Växelverkan. Utskottet gör ett tillägg i 2 mom. som motsvarar det nuvarande kungörelseförfarandet (kommunala tillkännagivanden). Vidare stryker utskottet i 4 mom. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet bland dem som kan yttra sig eftersom myndigheten hör ihop med landskapsreformen. Dessutom ändrar utskottet för tydlighetens skull väghållningsmyndigheten i 2 mom. till närings-, trafik- och miljöcentralen. Utskottet gör dessutom en språklig korrigering i den finska texten i 3 mom.

27 b §. Framställning om godkännande av en utredningsplan och en vägplan. Utskottet ändrar också hänvisningarna till 15 q och 15 r § i 2 och 3 mom. till hänvisningar till 15 g och 15 h §.

31 §. Planernas giltighetstid. Utskottet stryker uttrycket ”på ansökan av landskapet” i 1 och 3 mom. eftersom det hänför sig till landskapsreformen.

32 §. Uppföljning och utvärdering. Utskottet korrigerar en paragrafhänvisning i 2 mom.

34 §. Begränsat underhåll. Utskottet stryker uttrycket ”på ansökan av landskapet” i 1 mom. eftersom det hänför sig till landskapsreformen.

37 §. Anslutning till landsväg. I 4 mom. ändrar utskottet hänvisningarna till stomvägar till hänvisningar till landsvägar som hör till stomnätet.

42 §. Arbete på vägområde samt placering av konstruktioner, anläggningar och anordningar på vägområde. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i 5 mom. 1 punkten i den finska lagtexten.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

48 §. Undantag från begränsningar. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i 3 mom.

52 §. Reklam och annonsering invid vägar. I 4 mom. styrker utskottet landskapen bland de som ges tillfälle att yttra sig.

Dessutom kompletterar utskottet 4 mom. med en bestämmelse om att närings-, trafik- och miljöcentralen ska samarbeta med annonsören eller med den berörda kommunen, innan den fattar ett begränsande eller ett negativt beslut. Med den berörda kommunen avses den kommun där reklamen eller annonsen finns. Det är enligt utskottet en bra utväg att via samarbete försöka finna en fungerande lösning för varje situation på reklam och annonsering som finns intill vägar inom ramen för trafiksäkerhet, krav på väghållning och miljövärden. Enligt vad utskottet erfar pågår det för närvarande ett projekt som utreder konstruktioner på vägområden, och det kommer också att ta ställning till om bestämmelserna om reklam och annonsering intill vägar behöver ändras. I en föreskrift från Trafikverket ingår det redan nu kriterier för bland annat bedömning av hur reklamaffischer ska placeras, men enligt uppgifter till utskottet har det uppstått en del problematiska situationer. Utskottet anser det nödvändigt att bestämmelserna ses över för att undvika de nuvarande problemen och för att reklam och annonsering invid vägar, som är livsviktig för många typer av verksamhet på lokal nivå, kan nyttiggöras på bästa sätt och samordnat i hela landet.

På grund av ändringen i 4 mom. flyttar utskottet bestämmelsen om att höra kommunen till 2 mom. Samtidigt stryker utskottet landskapen eftersom de hör ihop med landskapsreformen, och det är närings-, trafik- och miljöcentralerna som begär utlåtande.

57 §. Fastställande av föremålet för inlösning samt uppkomst av äganderätt till vägområdet. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i 1 mom.

75 §. Landsvägsförrättning i särskilda fall. Utskottet gör en språklig korrigering i den finska lagtexten i 3 mom.

79 §. Utbetalning av ersättning samt ränta. Utskottet lägger till ett nytt 4 mom. med samma innehåll som i den gällande lagen.

91 §. Överföring av ett tidigare vägområde. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i 1 mom.

99 §. Avgifter. Utskottet ändrar hänvisningarna till landskap till hänvisningar till landskapsförbund och hänvisningen till Statens tillstånds- tillsynsmyndighet till en hänvisning till miljö-, trafik- och miljöcentralen.

99 b §. Överföring av biträdande uppgifter. Utskottet ändrar Trafikverket till närings-, trafik- och miljöcentral i 1 mom.

100 b §. Egenkontroll av väghållningen. Utskottet ändrar paragrafen för att den innehållsligt ska motsvara 15 o § som försvinner när 1 b kap. stryks, utom att det är närings-, trafik- och miljöcentral som är aktör i paragrafen. Dessutom korrigerar utskottet paragrafrubriken.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

100 c §. Myndighetstillsyn över väghållningen. Utskottet lägger till en ny 100 c § om myndighetstillsyn. Innehållsligt motsvarar paragrafen 100 b § i propositionen.

101 a §. Rätt att få information. Utskottet lägger till en ny 101 a §. Innehållsligt motsvarar paragrafen 15 p § i propositionen, utom att aktören är närings-, trafik- och miljöcentral.

102 §. Indrivning av kostnader. Utskottet gör en lagteknisk korrigering i paragrafen.

103 §. Delgivning och delfående av beslut. Utskottet kompletterar paragrafen med ett delgivningsförfarande (kommunala tillkännagivanden).

104 §. Meddelande om beslut till dem som gjort en anmärkning och till myndigheterna.

Utskottet ändrar Statens tillstånds- tillsynsmyndighet till miljö-, trafik- och miljöcentralen och landskapsförbundet.

105 §. Ändringssökande. Utskottet stryker 3 mom. eftersom det hänför sig till landskapsreformen. Vidare ändrar utskottet Statens tillstånds- tillsynsmyndighet till miljö-, trafik- och miljöcentralen och landskapsförbundet i 6 mom.

108 §. Landsvägsregister. Med hänvisning till inkommen information kompletterar utskottet paragrafen med ett delgivningsförfarande (kommunala tillkännagivanden) enligt den gällande lagen. Som aktör anges den behöriga myndigheten.

Ikraftträdandebestämmelsen. Med hänvisning till inkommen information ändrar utskottet bestämmelsen till att det inte ska föreskrivas om ikraftträdandet genom en separat lag. Dessutom stryker utskottet övergångsbestämmelserna om landskapsreformen och gör en del lagtekniska ändringar i paragrafhänvisningarna.

Lagförslag 13

På förslag av det föredragande ministeriet stryker utskottet alla bestämmelser som hänger samman med landskapsreformen i lagförslag 13 (lag om ändring av banlagen). Lagförslaget får bland annat allmänna krav på banhållning och en del förslag beträffande stomnätet för järnvägarna. Vidare stryker utskottet ändringsförslagen i 9, 10, 28, 69, 79, 91, 92 och 95 § och förslagen att upphäva 25 a, 43 a och 89 a §, eftersom de hänger samman med landskapslagen.

8 §. Allmänt om planering av järnväg. Utskottet ändrar landskapsförbund till närings-, trafik- och miljöcentraler i 2 mom. Vidare ändrar utskottet trafiksystemplanering på landskapsnivå till trafiksystemplanering på regional nivå.

12 §. Utredningsplanens innehåll. Utskottet ändrar trafiksystemplan på landskapsnivå till trafiksystemplan på regional nivå.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

15 §. Järnvägsplanens innehåll. (Planering av järnvägsområden och områdesanvändning.) Utskottet anpassar paragrafrubriken till dess innehåll och formuleringen i den gällande lagen. Dessutom ändrar utskottet trafiksystemplan på landskapsnivå till trafiksystemplan på regional nivå.

22 §. Växelverkan. Utskottet gör ett tillägg i 2 mom. som motsvarar det nuvarande kungörelseförfarandet (kommunala tillkännagivanden). Dessutom ändrar utskottet Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i 4 mom. till närings-, trafik- och miljöcentralerna och landskapsförbunden bland dem som ges tillfälle att yttra sig.

25 a §. Järnvägsplaner som berör plankorsningar. I propositionen föreslås paragrafen bli upphävd. Utskottet ändrar lagförslaget så att den inte upphävs. I stället ändrar utskottet innehållet till att närings-, trafik- och miljöcentralens befogenheter inte åsidosätter Trafikverkets befogenheter i de frågor som paragrafen avser.

43 a §. Rätt att föra talan vid en järnvägsförrättning. I propositionen föreslås paragrafen bli upphävd. Utskottet ändrar lagförslaget så att den inte upphävs. I stället ändrar utskottet innehållet till att närings-, trafik- och miljöcentralens befogenheter inte åsidosätter Trafikverkets befogenheter i de frågor som paragrafen avser.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet ändrar bestämmelsen till att det inte ska föreskrivas om ikraftträdandet genom en separat lag. Dessutom stryker utskottet övergångsbestämmelserna om landskapsreformen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 13 i proposition RP 45/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar lagförslag 2—12 och 14—21 i regeringens proposition RP 45/2018 rd.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 63/2017 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av landsvägslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i landsvägslagen (503/2005) 9 §,

ändras lagens rubrik samt 1–4, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 22, 24, 27, 30–32, 32 a, 33–40, 42, 42 a, 42 b, 43–45, 47–49, 51, 52, 52 b, 53 a, 54, 56, 56 a, 57, 62, 69, 74, 75, 79–81, 83, 85, 88, 90, 91, 93, 95, 95 a, 99, 99 a, 101–105, 107 och 108 §,

av dem 4, 6, 27 och 104 sådana de lyder delvis ändrade i lag 1242/2009, 10, 11, 17, 24, 31, 31, 32, 32 a, 34, 36–38, 40, 42, 42 a, 42 b, 44, 52, 52 b, 53 a, 56, 56 a, 74, 80, 83, 90, 91, 95, 95 a, 99 a, 101, 103, 105, 107 och 108 § sådana de lyder i lag 566/2016, 22 och 45 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 566/2016, ~~41 och 79 § sådana de lyder i lag 1628/2015~~ och 99 § sådana de lyder i lag 1242/2009 ~~och 79 § sådana de lyder i lag 1628/2015~~, samt

fogas till lagen en ny 13 a §, 1 a ~~och 1 b~~ kap., ~~15 f–15 h~~, 27 a, 27 b och 99 b §,

och en ny 100 §, i stället för den 100 § som upphävts genom lag 566/2016 samt nya 100 a–100 c, 101 a, 108 a och 109 a § som följer:

Lag om trafiksystem och landsvägar

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att organisera trafiksystemplaneringen så att dess riksomfattande och regionala mål samordnas och skapa förutsättningar för ett fungerande trafiksystem som kan utvecklas.

Syftet med denna lag är också att upprätthålla och utveckla landsvägsförbindelserna som en del av trafiksystemet så att de fungerar, är trygga, främjar en hållbar utveckling och tillgodoser trafik- och transportbehoven samt att säkerställa ett enhetligt landsvägsnät och en enhetlig service-nivå i hela landet. Dessutom är syftet med lagen att trygga möjligheterna att delta i planeringen av statsägda landsvägar genom att genomföra och främja god förvaltning och gott rättsskydd i ärenden som gäller landsvägar.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

2§

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om trafiksystemplanering på riks-~~och landskaps~~ nivå inom alla trafikformer och färd sätt.

Denna lag innehåller också bestämmelser om landsvägar och deras servicenivå, **och** om väghållning ~~och ordnande av uppgifter som gäller den, om avtal, styrning och andra arrangemang i anknäpning till väghållning~~ samt om de rättigheter och skyldigheter som staten, ~~landskapen~~ och övriga myndigheter har samt om fastighetsägares och övriga sakägares rättsliga ställning.

3§

Definitioner

I denna lag avses med

1) *trafiksystem* den helhet som består av person- och godstrafik inom alla trafikformer, av de trafiknät som betjänar dessa, av kommunikationsförbindelser och information, samt av i lagen om transportservice (320/2017) avsedda tjänster, trafikmedel och system som styr trafiken,

2) *väghållning* planering, byggande, underhåll och trafikförvaltning av landsvägar samt produktion och uppdatering av informationen kring dessa uppgifter,

3) *byggande* anläggande av ny väg och förbättring av väg,

4) *underhåll* skötsel och reparation av väg,

5) *väghållare* Trafikverket,

~~6) väghållningsområde ett område som fastställs genom ett samarbetsavtal mellan landskapen och inom vilket de väghållningsuppgifter som landskapen i området ska ansvara för sköts i enlighet med samarbetsavtalet,~~

~~7) avtal om väghållning det avtal som ska ingås mellan väghållaren och landskapen för ordnandet av väghållningen.~~

4§

Landsvägar

En landsväg är en statsägd väg eller en väg som innehas med vägrätt som har anvisats för allmän trafik och förvaltas av Trafikverket. Landsvägarna är beroende på sin betydelse för trafiken riksvägar, stamvägar, regionala vägar eller förbindelsevägar.

Riksvägarna betjänar långväga trafik som är riksomfattande eller rör sig över landskapsgränserna. Stamvägarna kompletterar nätet av riksvägar och betjänar trafiken inom landskapen. De regionala vägarna betjänar trafiken inom de ekonomiska regionerna och förbinder dem med riks- och stamvägar. De övriga landsvägarna är förbindelsevägar. Bestämmelser om klassificeringen av riksvägar, stamvägar, regionala vägar och förbindelsevägar utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

De landsvägar som hör till det nationellt viktiga stomnätet förbinder de största nationella och internationella centrumen och knutpunkterna med varandra samt betjänar särskilt den långväga

Betänkande KoUB 15/2018 rd

trafiken. Närmare bestämmelser om till vilka delar landsvägarna hör till stomnätet utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

En landsväg kan vara en motorväg eller motortrafikled eller annan väg avsedd för trafik av en viss art. Närmare bestämmelser om motorvägars och motortrafikleders tekniska egenskaper utfärdas genom förordning av statsrådet. En landsväg kan även vara avsedd att användas endast på vintern (*särskild vinterväg*).

6§

Landsvägsfärjor

Till en landsväg hör också färja med färjeled och färjeläge. En färja kan styras med hjälp av styrlinor eller annan ersättande anordning som Trafiksäkerhetsverket har godkänt (vajerfärja) eller vara en frigående färja (*frigående färja*). På frigående färjor tillämpas vad som föreskrivs om de ro-ro-passagerarfartyg som avses i 2 § i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009).

För färjor gäller vad som särskilt föreskrivs eller bestäms om dem. Den som producerar färjtrafikservice ansvarar för att föraren av vajerfärjan har fyllt 18 år och har förmåga att sköta uppgiften. Serviceproducenten ansvarar dessutom för att föraren av vajerfärjan är förtrogen med vajerfärjans maskineri, konstruktion och användning samt med reglerna i 1972 års konvention om de internationella reglerna till förhindrande av sammanstötning till sjöss (FördrS 30/1977) och i förordningen om förhindrande av sammanstötning i inre farvatten (Regler för inre farvatten 1978, 252/1978) samt med innehållet i de bestämmelser som har utfärdats med stöd av 4 mom. En förare av en vajerfärja ska ha tillräckligt god hälsa för att kunna köra vajerfärjan. Föraren ska också ha tillräckliga språkkunskaper för att kunna ge anvisningar till passagerarna i nödsituationer. Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om besiktning av vajerfärjor och om vajerfärjors utrustning och **närings-, trafik- och miljöcentralen** närmare föreskrifter om vajerfärjors bemanning.

Färjorna går i regel utan tidtabell. Av orsaker som har samband med trafiken ~~eller på ansökan av ett landskap, en kommun eller någon annan myndighet eller aktör~~ kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** besluta att en färja ska gå enligt tidtabell. I beslutet ska samtidigt anges grunderna för fastställandet av tidtabellen. Innan saken avgörs ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** ge dem som direkt berörs av färjtrafiken tillfälle att framföra sin åsikt i saken samt inhämta utlåtande av kommunen i fråga och vid behov också av andra myndigheter. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** ska kungöra beslutet, och tidtabellen ska läggas fram i omedelbar närhet av färjeläget.

Närmare bestämmelser om tillsynen över färjor, körordningen till en färja, prioriterade transporter och annan vägtrafik, körande av en vajerfärja när den är frikopplad från styrlinan, åtgärder som föranleds av korsningar mellan färjeled och allmän farled, läkarintyg som krävs av föraren av en vajerfärja och utrustningen vid ett färjeläge utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

8§

Serviceområden som hör till landsväg

På ett parkeringsområde som avses i 5 § 1 mom. får placeras anordningar, anläggningar och byggnader för kiosk samt på en rastplats även för kafé, restaurang, bränsledistribution, motorfordonsservice och annan service för vägtrafikanterna. Utöver vad som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) krävs det **närings-, trafik- och miljöcentralens** samtycke för placering av anordningar, anläggningar och byggnader.

För placering av anordningar, anläggningar och byggnader på serviceområden som hör till en landsväg ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** vid behov ingå avtal om användningen av området, byggandet, producerandet av information, utövandet av affärsverksamhet och om eventuell ersättning till staten. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** ska för ingåendet av avtalet begära anbud från tillförlitliga, solida och yrkeskunniga företagare. Avtal ska ingås med den företagare som inom utsatt tid lämnat det anbud som med hänsyn till vad trafiken och turismen kräver samt den servicenivå som områdets användningsändamål förutsätter totalekonomiskt sett är förmånligast. Ett avtal får inte utan **närings-, trafik- och miljöcentralens** samtycke överföras på någon annan.

10§

Väghållare och kostnaderna för väghållningen

Trafikverket är väghållare för landsvägsnätet och utövar de rättigheter som har grundats för väghållningen. Staten svarar för kostnaderna för väghållningen.

Av särskilda orsaker, till exempel om väghållningen sköts så att den till sin kvalitet eller omfattning håller en högre standard än vad den allmänna trafiken eller anpassningen av vägen till miljön kräver eller om någon drar särskild nytta av de åtgärder som vidtas, kan förutom väghållaren också någon annan enligt avtal delta i kostnaderna för väghållningen eller åta sig att se till att någon åtgärd som hänför sig till väghållningen vidtas.

För att säkerställa att trafiksystemet fungerar och för att genomföra lagens syften kan väghållaren av särskilda skäl och i enlighet med ett avtal delta i kostnaderna för andra åtgärder som hänför sig till väghållarens uppgifter än byggande och underhåll av landsvägar.

11§

Myndigheter som svarar för väghållningen

Trafikverket svarar för de uppgifter som ska skötas av ägaren till landsvägsnätet och för de **andra riksomfattande** uppgifterna inom väghållningen **i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i denna lag**. Trafikverket ska även styra **närings-, trafik- och miljöcentralerna** vid skötseln av uppgifterna inom väghållningen.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar inom sina respektive verksamhetsområden för skötseln av uppgifter inom väghållningen **i enlighet med avtalet om väghållningen och** under Trafikverkets styrning **på högst nio väghållningsområden**. Trafikverket svarar dock för byggandet av viktiga projekt.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Trafikverket är det behöriga organ som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet och den administrativa myndighet som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/54/EG om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet.

13 §

Allmänna krav för väghållning

Utvecklandet och underhållet av samt investeringarna i landsvägsnätet ska främja

- 1) den riksomfattande trafiksystemplanens mål,
- 2) möjligheterna att uppnå de riksomfattande målen för områdesanvändningen, områdesutvecklingen, möjligheterna att uppnå de mål som ställts för samhällsstrukturen och miljön vid planeringen av markanvändningen samt en ekonomisk samhällsstruktur och områdesanvändning,
- 3) minskningen av utsläpp i trafiken, och
- 4) möjligheterna att utnyttja information och digitalisering samt trafikens automatisering och förutsättningarna för utvecklande av trafiktjänster.

Landsvägar ska planeras, byggas och hållas i skick med hänsyn till deras betydelse för trafiken så att

- 1) landsvägarna erbjuder möjlighet till trygg och fungerande trafik och transport i hela landet till skäligen kostnader och med beaktande av olika trafikformer, olika befolkningsgruppers trafikbehov och olika näringsgrenars transportbehov,
- 2) de olägenheter som landsvägsnätet och trafiken orsakar miljön blir så små som möjligt och naturresurserna används sparsamt,
- 3) väghållningen inte orsakar någon större skada eller olägenhet än behövt,
- 4) landsvägarna med avseende på trafiken och tekniskt sett är så fungerande och säkra som möjligt och syftet med dem uppnås på ett så förmånligt sätt som möjligt,
- 5) informationen om landsvägarna uppdateras och är tillgänglig, och
- 6) landsvägarna och den digitala infrastrukturen i anknytning till dem är kompatibla med den övriga trafiken och dess digitala infrastruktur.

En landsväg förbättras när den allmänna trafiken så kräver eller i syfte att undanröja eller minska olägenheter av trafiken eller om markanvändningen så kräver. En ny landsväg anläggs om det existerande landsvägsnätet inte längre tillgodoser den allmänna trafikens eller markanvändningens behov och om dessa behov inte kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt genom att utveckla trafiksystemet eller förbättra vägen eller om olägenheterna av trafiken inte kan undanröjas eller i tillräcklig utsträckning minskas. En landsväg får inte byggas i strid med en plan med rättsverknningar.

Trafiksäkerhetsverket får meddela föreskrifter som behövs för att garantera uppfyllandet av de i 2 mom. avsedda krav som gäller vägkonstruktion, utrustning, trafiktekniska lösningar samt användningen av landsvägar och begränsningar för den.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

13 a §

Servicenivån på resor och transporter på landsvägar

Väghållaren ska se till att servicenivån är tillräcklig med hänsyn till de krav som avses i 13 § 1 och 2 mom. och till den betydelse som varje landsväg har för trafiken. Vid upprätthållandet av servicenivån ska hänsyn tas till de faktorer som är centrala för servicenivån på resor och transporter såsom restiden, restidens förutsebarhet, säkerheten och kostnadseffektiviteten.

Ett stamnät som är nationellt viktigt ska ha en hög servicenivå för den långväga trafiken. Väghållaren ska genom stamnätet sörja för att den information i realtid som ges om trafiken och trafikförhållandena är heltäckande och aktuell.

De riks- och stamvägar som inte hör till stamnätet ska ha en god servicenivå på resor och transporter som är anpassad till trafikmängden, trafikmiljön och de regionala behoven. Särskilt för riks- och stamvägar med livlig trafik ska väghållaren se till att det finns tillgång till aktuell information om trafiken och trafikförhållandena.

De regionala vägar och förbindelsevägar som inte hör till stamnätet ska ha en servicenivå som motsvarar regionala behovet och vägens betydelse för trafiken.

Närmare bestämmelser om servicenivån på resor och transporter på landsvägar får utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

1 a kap.

Trafiksystemplanering

15 a §

Trafiksystemplanering och målen för den

Trafiksystemplanering är fortlöpande planering som sker i växelverkan mellan olika parter och som baserar sig på konsekvensbedömning och samarbete mellan myndigheter och andra aktörer. Syftet med trafiksystemplaneringen är att främja ett fungerande, säkert och hållbart trafiksystem genom att särskilt beakta

- 1) växelverkan mellan trafiken, markanvändningen, servicestrukturen och näringsverksamheten samt de nuvarande och framtida transportbehov som olika funktioner skapar,
- 2) olika människogrupperns transportbehov och behovet av fungerande resekedjor,
- 3) näringslivets behov av transporter och behovet av fungerande transportkedjor,
- 4) trafiksäkerheten,
- 5) förebyggandet och minskandet av de olägenheter som trafiken orsakar för miljön,
- 6) trafiksystemets energieffektivitet,
- 7) möjligheterna att utnyttja information och digitalisering,
- 8) privata och marknadsbaserade mobilitetstjänster samt trafik- och transporttjänster,
- 9) utvecklings- och finansieringsbehov inom offentliga och offentligt finansierade mobilitetstjänster samt trafik- och transporttjänster, och
- 10) utvecklingsbehoven och finansieringen i fråga om trafiknäten och deras knutpunkter.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

15 b §

Den riksomfattande trafiksystemplanen

Kommunikationsministeriet ansvarar för beredningen av den riksomfattande trafiksystemplanen. Planen godkänns av statsrådet.

Den riksomfattande trafiksystemplanen ska innehålla en bedömning av trafiksystemets nuläge och framtida verksamhetsmiljö, målen för trafiksystemet samt åtgärdsförslag för hur målen ska uppnås.

Den riksomfattande trafiksystemplanen ska innehålla ett program för en period på 10-12 år för statens, ~~landskapens~~ och kommunernas åtgärder. Programmet ska dessutom innehålla statens finansieringsplan för trafiksystemet. Programmet kan revideras vid behov.

Den riksomfattande trafiksystemplanen ska innehålla en bedömning av miljökonsekvenserna enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005).

Trafiksystemplanen ska vid ingången av varje regeringsperiod revideras och samordnas med planen för de offentliga finanserna samt vid behov revideras då planen för de offentliga finanserna ändras. Kommunikationsministeriet ska säkerställa samordningen av den riksomfattande trafiksystemplanen med de övriga riksomfattande planerna.

15 c §

Landskapets trafiksystemplanering

Om landskapsförbundets uppgifter angående landskapets trafiksystemplanering föreskrivs i 17 § 1 mom. 6 punkten lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014).

~~I syfte att uppnå målen i den riksomfattande trafiksystemplanen och främja genomförandet av åtgärderna i den ska landskapet i samarbete med olika aktörer utarbeta en flerårig trafiksystemplan för sitt verksamhetsområde. Landskapets trafiksystemplan får även innehålla andra specifika mål som gäller landskapet och följer av landskapets förhållanden samt åtgärder för att främja och utveckla trafikens och trafiksystemets effektivitet, trygghet och hållbarhet.~~

~~Landskapets trafiksystemplan framförs en bedömning av trafiksystemets nuläge och framtida verksamhetsmiljö i landskapets område samt målen och åtgärdsförslagen för uppnåendet av målen. Planen ska innehålla en bedömning av hur planen kan verkställas inom ramen för de tillgängliga ekonomiska resurserna samt av tidtabellen för genomförandet och av de övriga konsekvenserna av planen. Landskapet ska bedöma genomförandet och effekterna av trafiksystemplanen minst en gång under fullmäktigeperioden och vid behov revidera planen.~~

~~Landskapets trafiksystemplan ska samordnas med landskapets övriga planering, med landskapets detaljplan och med de trafiksystemplaner som utarbetas av de landskap som gränsar till dess område. Landskapet får även utarbeta en trafiksystemplan tillsammans med ett eller flera andra landskap. I planen ska hänsyn tas till planering av trafiksystem för de kommuner och stadsregioner som finns inom landskapets område. Planen kan utarbetas som en del av landskapets övriga strategiska planering.~~

~~Myndigheterna inom landskapets område ska i sin verksamhet ta hänsyn till landskapets trafiksystemplan.~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

15 d §

Förfarandet för beredningen av planerna

Kommunikationsministeriet ska bereda den riksomfattande trafiksystemplanen i samarbete ~~med samtliga landskap och~~ med de ministerier, myndigheter och andra aktörer som är centrala med tanke på planen. Utlåtande om utkastet till planen ska begäras från de ministerier, myndigheter, **landskapsförbund** och andra aktörer för vars verksamhetsområde eller uppgifter planen har en väsentlig betydelse.

~~Landskapet ska bereda landskapets trafiksystemplan i samarbete med statens trafikförvaltning, områdets kommuner och övriga landskap samt myndigheter och övriga aktörer för vars verksamhetsområde trafiksystemplanen kan ha väsentlig betydelse. Landskapet ska begära utlåtande om utkastet till planen från områdets kommuner och från de ministerier, myndigheter, övriga landskap och andra instanser för vars verksamhetsområde eller uppgifter planen har väsentlig betydelse.~~

Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket ska delta i utarbetandet ~~både~~ av den riksomfattande trafiksystemplanen ~~och av landskapets trafiksystemplan.~~

Den som svarar för beredningen av planen ska ge även andra instanser än de som avses i 1 och 2 mom. möjlighet att bekanta sig med de i de nämnda momenten avsedda planutkastet och att framföra sina åsikter. Information om den möjligheten ges genom att offentliggöra en kungörelse på det sätt som anges i 108 §. För framförande av åsikter ska det reserveras minst 30 dagar. Även om en godkänd plan och om motiveringarna samt hur utlåtanden och åsikter har beaktats ska kungöras offentligt på motsvarande sätt.

15 e §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser om förfarandet för utarbetandet och för uppföljningen av den riksomfattande trafiksystemplanen ~~och landskapets trafiksystemplan~~ får utfärdas genom förordning av statsrådet.

~~1 b kap.~~

~~Ördnande av väghållning~~

~~15 f §~~

~~Väghållningsområden~~

~~Landskapen ska ingå avtal om samarbetet för skötseln av de väghållningsuppgifter som de har enligt denna lag för högst nio väghållningsområden på det sätt som föreskrivs i 8 kap. i landskapslagen (-). I samarbetsavtalet ska det avtalas om organisering av uppgifterna inom väghållningen och om fördelningen av behörighet och ansvar mellan landskapen inom väghållningsområdet.~~

~~Genom samarbetsavtalet ska säkerställas att~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

1) väghållningen är kostnadseffektiv, enhetlig, sakkunnig och långsiktig,
2) servicenivån enligt denna lag uppnås och kundernas behov i pendlingsregionerna beaktas,
samt

3) de väghållningsområden som bildas är ändamålsenliga med avseende på geografin och deras storlek och även i övrigt.

Om landskapet kan ordna skötseln av väghållningsuppgifterna på egen hand så att kraven i 2 mom. uppfylls, kan det bilda ett väghållningsområde på egen hand förutsatt att väghållningsområdena sammanlagt inte är flera än nio.

15 g §

Avtal om väghållningsområde

Ett samarbetsavtal om ett väghållningsområde ska ingås tills vidare. Samarbetsavtalet träder i kraft vid ingången av det kalenderår som följer på det år då avtalet ingicks.

Landskapen ska bereda och godkänna samarbetsavtalet så att kommunikationsministeriet och väghållaren delges det godkända avtalet senast den 30 augusti året före det år avtalet träder i kraft.

Landskapen ska ge kommunikationsministeriet och väghållaren möjlighet att yttra sig om samarbetsavtalet mellan landskapen senast åtta veckor innan avtalet godkänns. Om kommunikationsministeriet anser att samarbetsavtalet inte uppfyller de krav som anges i 15 f § 2 mom., ska ministeriet och landskapen förhandla om saken.

15 h §

Ersättande av landskapens samarbetsavtal med beslut av statsrådet

Om landskapen inte kommer fram till ett avtal som avses i 15 f § eller inte når enighet i de förhandlingar som avses i 15 g § 3 mom., fattar statsrådet på föredragning av kommunikationsministeriet ett beslut om landskapens samarbete för skötseln av uppgifterna inom väghållningen.

Statsrådet kan fatta beslut om

- 1) väghållningsområden,
- 2) skötseln av uppgifterna genom ett sådant gemensamt organ som avses i 48 § i landskapslagen,
- 3) vilket landskap som är ansvarigt landskap enligt 48 § 1 mom. i landskapslagen samt om vad som i 49 § 1-3 punkten i den lagen anges i fråga om det gemensamma organet,
- 4) övrigt som gäller organiseringen av samarbetet och som behövs för att uppfylla de krav som avses i 15 f § 2 mom.

Statsrådet ska samtidigt bestämma om det förfarande genom vilket dess beslut kan ersättas med i 15 f § avsett avtal mellan landskapen.

Det beslut av statsrådet som avses i denna paragraf bereds vid kommunikationsministeriet. Vid beredningen ska ministeriet höra de landskap som beslutet gäller samt andra ministerier och myndigheter.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

15 i §

Ändringar som gäller väghållningsområden

Ett samarbetsavtal om ett väghållningsområde kan ändras, eller sägas upp för ingående av nytt avtal, högst en gång under landskapets fullmäktigeperiod, om det har skett en sådan väsentlig förändring i verksamhetsmiljön som påverkar väghållningsområdets verksamhet eller om ändringen eller uppsägningen och ingående av ett nytt avtal kan främja uppfyllandet av de krav som avses i 15 f § 2 mom.

På ändringar av samarbetsavtal och på ingående av nya samarbetsavtal tillämpas vad som i 15 g och 15 h § föreskrivs om samarbetsavtal och om ersättande av samarbetsavtal med beslut av statsrådet.

15 j §

Finansiering av väghållningen

Finansieringen av väghållningen specificeras landskapsvis enligt vägnätets och trafikens karaktär och andra omständigheter så att landsvägsnätets enhetlighet och skiek säkerställs och kraven i 13, 13 a och 33 § uppfylls. Väghållaren anvisar finansiering till varje landskap och avsätter utifrån avtalen om väghållning finansiering att användas på respektive väghållningsområde av landskapen inom detta.

En del av anslaget för väghållningen inom bastrafikledshållningen i statsbudgeten reserverar väghållaren för de riksomfattande uppgifterna inom väghållningen, till olika program och till akuta eller oförutsägbara reparationsbehov.

15 k §

Plan för väghållning och trafik

För varje landskap ska det varje fullmäktigeperiod utarbetas en plan för väghållning och trafik som ska ses över årligen och som behandlar kundbehov, vägunderhåll, regionala investeringar och finansieringen av dem samt planens konsekvenser och andra frågor som gäller landskapets väghållning. Planen kan även gälla andra omständigheter kring de trafikuppgifter som landskapet ansvarar för.

Planen för väghållning och trafik bereds av landskapet eller inom väghållningsområdet i enlighet med samarbetsavtalet mellan landskapen. Kommunerna i området ska ges möjlighet att yttra sig om utkastet till planen. Beslutet om godkännandet av planen fattas av det landskap som planen gäller.

15 l §

Avtal om väghållning

Väghållaren och landskapen inom väghållningsområdet bereder för väghållningsuppgifterna ett fyraårigt avtal om väghållning som ses över årligen.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

~~I avtalet om väghållning ska avtalas om den finansiering som finns tillgänglig för skötseln av de uppgifter som enligt denna lag ankommer på landskapen inom väghållningsområdet och om fördelningen av finansieringen, om underhållsklasserna för landsvägarna, om de mål och tillvägagångssätt som gäller väghållningen, om beredskapsåtgärder, om ordnande av egenkontroll av väghållningen, om målen för verksamheten och ekonomin samt om rapporteringen och andra frågor som är viktiga för landskapets väghållning. Avtalet ska innehålla bestämmelser om den finansiering som avsatts för att användas av landskapen inom väghållningsområdet. Avtalet kan innehålla en separat del för varje landskap inom väghållningsområdet.~~

~~15 m §~~

~~Förfarandet vid avtal om väghållning~~

~~Väghållningsområdet ska bereda planerna för väghållning och trafik eller utkasterna till planerna innan förhandlingarna om avtalet om väghållningen inleds med väghållaren. De planer för väghållning och trafik som landskapen inom väghållningsområdet utarbetar utgör utgångspunkten för förhandlingarna.~~

~~Avtalsförhandlingarna förs årligen på hösten. I avtalet avtalas det för det första året exakt och för följande år mera allmänt om de ärenden som avses i 15 l § 2 mom. Avtalet ses över vid de årliga förhandlingarna och vid behov på grund av förändringar i verksamhetsmiljön.~~

~~Vid förhandlingarna ska representanter för väghållaren och väghållningsområdet vara närvarande i enlighet med avtalet mellan landskapen inom väghållningsområdet. Avtalet undertecknas av väghållarens representant och representanterna för landskapen inom väghållningsområdet.~~

~~Om en överenskommelse inte nås vid avtalsförhandlingarna mellan väghållaren och väghållningsområdet, ska kommunikationsministeriet, väghållaren och representanterna för väghållningsområdets representanter förhandla om saken.~~

~~15 n §~~

~~Ersättande av avtal om väghållning med beslut av statsrådet~~

~~Om väghållaren och landskapen inom väghållningsområdet inte uppnår ett avtal enligt 15 l § eller om enighet vid de förhandlingar som avses i 15 m § inte nås, fattar statsrådet på föredragning av kommunikationsministeriet ett beslut om de ärenden som enligt 15 n § 2 mom. ska avgöras genom ett avtal om väghållning.~~

~~Statsrådet ska samtidigt bestämma om det förfarande genom vilket statsrådets beslut kan ersättas med ett avtal om väghållning som ingås enligt 15 l § mellan väghållaren och landskapen inom väghållningsområdet. Statsrådets beslut gäller till utgången av det kalenderår under vilket avtal mellan väghållaren och väghållningsområdet ingås.~~

~~Det beslut av statsrådet som avses i denna paragraf bereds vid kommunikationsministeriet. Vid beredningen ska ministeriet höra de landskap som beslutet gäller samt väghållaren och de övriga ministerier och myndigheter för vars verksamhetsområde väghållningen kan vara av väsentlig betydelse.~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

~~15 o §~~

Egenkontroll av väghållningen

~~Väghållaren och landskapet ska upprätta ett program för egenkontroll av de uppgifter inom väghållningen som de ska sköta. I programmet ska fastställas hur uppfyllandet av lagens allmänna krav för väghållningen, servicenivån på resor och transporter på landsvägar samt uppnåendet av målet för underhållet av landsvägar säkerställs. I programmet för egenkontroll ska det fastställas hur uppfyllandet av kraven följs upp och hur konstaterade brister avhjälpas.~~

~~Programmet för egenkontroll samt de iakttagelser som gjorts vid uppföljningen av verkställandet av programmet för egenkontroll och de åtgärder som iakttagelserna föranleder ska publiceras på internet.~~

~~Landskapet ska sörja för att de avtal som ingås med tjänsteleverantörer innehåller sådana bestämmelser om tillsynen över tjänsteleverantören och om behandlingen av brister som konstaterats i väghållningens kvalitet som behövs för att verkställa landskapets egenkontroll.~~

~~Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll samt om den plan i programmet som gäller främjande av kvalitetshanteringen inom väghållningen får vid behov utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.~~

~~15 p §~~

Rätt att få information

~~Väghållaren och landskapet har rätt att av varandra, av andra myndigheter och av sådana privata tjänsteleverantörer som på deras vägnar sköter genom avtal bestämda uppgifter avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få den information som är nödvändig för att väghållaren och landskapet ska kunna sköta sina uppgifter i fråga om väghållning, egenkontroll och tillstånd enligt denna lag.~~

~~Väghållaren och landskapet har rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter till aktörer som på deras vägnar sköter genom avtal bestämda uppgifter, om informationen är nödvändig för skötseln av uppgifterna.~~

2 kap.

Planering av landsväg

15 f §

Uppgifter vid planering av landsväg

Planeringen av en landsväg innefattar en utredningsplan och en vägplan samt den projektbedömning enligt 15 g § och de planeringsgrunder enligt 15 h § som gäller dessa planer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ansvarar för utarbetandet av utredningsplanen och vägplanen i enlighet med vad som avtalats i samarbetsavtalet för väghållningsområdet.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Väghållaren kan dock åta sig att svara för utarbetandet av en utredningsplan eller vägplan som gäller ett viktigt projekt samt uppgifter som sammanhänger med planen. Vad som i denna lag föreskrivs för situationer där **närings-, trafik- och miljöcentralen** utarbetar utredningsplaner, vägplaner, projektbedömningar, planeringsgrunder och utvärderingar gäller även väghållaren när denne svarar för dessa uppgifter.

Vid utarbetandet av en utredningsplan och en vägplan samarbetar **närings-, trafik- och miljöcentralen** med områdets kommuner och övriga myndigheter. Planeringen ska grunda sig på landsvägens utvecklingsbehov, den riksomfattande trafiksystemplanen ~~och landskapets trafiksystemplan~~ och den regionala trafiksystemplaneringen, planeringsgrunderna för utrednings- och vägplaneringen och på planeringen av områdesanvändningen.

15 g §

Projektbedömning

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska göra en projektbedömning av sådana utredningsplaner och vägplaner som gäller viktiga vägprojekt. En projektbedömning ska även göras för sådana lösningar som genomförs stegvis i en vägplan som gäller ett viktigt vägprojekt.

Projektbedömningen ska innehålla en beskrivning av projektets utgångspunkter, mål och konsekvenser, en konsekvensbedömning, en lönsamhetskalkyl samt en bedömning av och slutsatser om genomförbarheten. Som en del av projektbedömningen ska det dessutom läggas fram en plan över genomförandet av och innehållet i uppföljningen och utvärderingen av projektet.

15 h §

Planeringsgrunder för utredningsplanering och vägplanering

Innan utarbetandet av en utredningsplan och en vägplan inleds kan det för ett vägprojekt som ingår i planen fastställas allmänna mål för servicenivån och landsvägens tekniska egenskaper samt för att avlägsna eller minska de skadliga verkningar som byggandet av landsvägen och trafiken medför (planeringsgrunder). När en utredningsplan och vägplan utarbetas ska planeringsgrunderna beaktas och förverkligandet av dessa främjas.

Beslut om utarbetande av planeringsgrunder gällande utredningsplaner och vägplaner för riksvägar, stamvägar eller regionala vägar med livlig trafik fattas av väghållaren. Beslut om utarbetande av planeringsgrunder för övriga landsvägar fattas av **närings-, trafik- och miljöcentralen**.

För beredningen av planeringsgrunderna svarar **närings-, trafik- och miljöcentralen** i samarbete med väghållaren och med de övriga myndigheter som saken berör.

Väghållaren godkänner de planeringsgrunder som gäller riksvägar, stamvägar och livligt trafikerade regionala vägar. De planeringsgrunder som gäller övriga vägar i landsvägsnätet godkänns av **närings-, trafik- och miljöcentralen**.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

16§

Rätt till utredning

När närings-, trafik- och miljöcentralen har beslutat att inleda utarbetandet av en utredningsplan eller en vägplan ska utredningsarbeten tillåtas på en fastighet. För detta ändamål får på fastigheten utföras mätning, utmärkning i terrängen, kartläggning och markundersökning samt andra förberedande åtgärder. I samband med utredningsarbeten får ingrepp i annans rätt inte göras i högre grad än vad som är nödvändigt för att uppnå resultat av utredningen, och ägare och rättsinnehavare får inte orsakas onödiga störningar.

När utarbetandet av en utredningsplan eller en vägplan samt utredningar som har samband med den inleds ska närings-, trafik- och miljöcentralen underrätta kommunen och väghållaren om saken och genom kungörelse ~~kungöra ärendet på det sätt som landskapens tillkännagivanden ska kungöras enligt landskapslagen~~ eller på annat lämpligt sätt underrätta för de personer som avses i 27 § 1 mom., och dessa har rätt att vara närvarande vid utredningarna och att framföra sin åsikt i saken.

17§

Planering av väg och områdesplanering

En utredningsplan och en vägplan ska grunda sig på en sådan plan med rättsverkningar som avses i markanvändnings- och bygglagen och i vilken landsvägens sträckning och dess förhållande till övrig områdesanvändning har klarlagts. På ett område för vilket en plan med rättsverkningar håller på att utarbetas eller ändras kan åtgärder vidtas i syfte att utarbeta en utredningsplan eller en vägplan som grundar sig på målen för planen med rättsverkningar.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen samt landskapsplaner och generalplaner ska beaktas så som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen. En utredningsplan eller en vägplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en generalplan med rättsverkningar. En utredningsplan kan godkännas i strid med en gällande detaljplan, om detta förordas av kommunen. En vägplan kan godkännas i strid gällande detaljplan, om det är fråga om en avvikelse med ringa verkningar, och om detta förordas av kommunen och de fastighetsägare som direkt påverkas av avvikelsen.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. kan en landsväg planeras, om vägens sträckning och förhållande till övrig områdesanvändning med beaktande av vägens karaktär också utan en plan kan klarläggas i tillräcklig omfattning i samarbete med kommunen och i vid behov landskapsförbundet.

En utredningsplan och en vägplan utarbetas med iakttagande av vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996) och med stöd av den.

19§

Utredningsplanens innehåll

En utredningsplan ska innehålla en utredning av behovet av landsvägen samt av de alternativ som granskats, de grundläggande trafiklösningarna och tekniska lösningarna för vägen, vägens

Betänkande KoUB 15/2018 rd

ungefärliga sträckning samt en bedömning av verkningarna av vägen, såsom verkningar på väg- och trafikförhållandena, trafiksäkerheten, markanvändningen, fastighetsstrukturen och miljön samt på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Möjligheterna att avlägsna eller lindra menliga verkningar samt en preliminär kostnadskalkyl ska också presenteras i planen.

Utredningsplanen ska innehålla en redogörelse för hur målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och trafiksystemplanen på regional nivå landskapsnivå har beaktats. Utredningsplanen ska även innehålla en projektbedömning som avses i 15 g § samt de planeringsgrunderna som avses i 15 h §.

22 §

Vägplanens innehåll

I vägplanen för byggande av landsväg ska vägens sträckning och höjdläge samt tvärsektion anges så att vägområdet kan märkas ut i terrängen. Till planen ska fogas en bedömning av vägens verkningar och i planen anges de åtgärder som behövs för att avlägsna eller minska de menliga verkningar som vägen medför. I planen ska i mån av möjlighet ägandeförhållandena beträffande marken beaktas. Av vägplanen ska framgå vägens skyddsområden enligt 44 § 1 mom. och frisksiktsområden enligt 45 § 1 mom. samt huruvida mark reserveras för framtida breddning av vägen. Till planen ska fogas en uppskattning av kostnaderna för byggandet av vägen.

Om en landsväg till följd av förbättring får en ny sträckning och vägen för den gamla sträckningens del bibehålls som landsväg eller för andra vägändamål, ska bestämmelser om detta ingå i vägplanen. Om vägen är avsedd att vara motorväg, motortrafikled eller annan sådan väg där endast trafik av visst slag är tillåten eller om trafiken i övrigt permanent begränsas, ska bestämmelser om detta ingå i vägplanen.

I vägplanen kan ett i 45 § 1 mom. avsett frisksiktsområde anvisas som vägområde, om trafiksäkerheten i betydande grad anses kräva det.

Vägplanen ska innehålla en redogörelse för hur målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och trafiksystemplanen på regional nivå landskapsnivå har beaktats i planen. En sådan redogörelse behövs dock inte om vägplanen grundar sig på en lagakraftvunnen utredningsplan med en tillräcklig redogörelse för beaktandet av målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och trafiksystemplanen på regional nivå landskapsnivå. Vägplanen ska även innehålla en projektbedömning som avses i 15 g § samt planeringsgrunderna som avses i 15 h §.

24 §

Enskilda vägars anslutningar och lantbruksanslutningar samt utloppsdiken i vägplanen

I syfte att främja trafiksäkerheten på en landsväg och landsvägens förmedlingskapacitet kan det i en vägplan meddelas bestämmelser om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till landsvägen och användningen av anslutningar till landsvägen. Bestämmelser och förbud som här avses kan också meddelas i fråga om sådana anslutningar som används uteslutande för körningar inom lant- eller skogsbruket (*lantbruksanslutning*).

Om användningen av en befintlig anslutning till en enskild väg eller en lantbruksanslutning förbjuds i vägplanen, ska det i planen bestämmas om anordnande av en ny vägförbindelse, varvid det kan bestämmas att en enskild väg eller en anslutning vid behov ska byggas på närings-, trafik-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

och miljöcentralens bekostnad eller att en rätt ska bildas till en befintlig enskild väg eller till en väg eller ett vägavsnitt som dragits in eller upphört som landsväg.

Om det för torrläggning av ett väg- eller biområde behöver bildas en rätt att hålla ett utloppsdike på någon annans mark eller rätt att leda avrinningsvatten till någon annans dike eller bäck, ska det bestämmas om detta i vägplanen, i vilken det område som behövs för utloppsdiket ska anges. På utloppsdiken tillämpas i övrigt vad som i vattenlagen (587/2011) föreskrivs om dikning.

27§

Växelverkan

När en utredningsplan och en vägplan utarbetas ska närings-, trafik- och miljöcentralen ge kommunen, fastighetsägare och övriga sakägare samt personer vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas av planen möjlighet att delta i beredningen av planen, att bedöma verkningarna av planen och att skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken.

Innan planen godkänns ska närings-, trafik- och miljöcentralen ge de i 1 mom. avsedda intressenterna tillfälle att göra en anmärkning med anledning av planen. Kommunen ska i detta syfte hålla utredningsplanen och vägplanen offentligt framlagda oavbrutet i 30 dagar. Anmärkningarna mot planen ska ges in till kommunen före utgången av den tid under vilken planen är framlagd. Kommunen ska till närings-, trafik- och miljöcentralen lämna sitt utlåtande om den plan som varit framlagd och om anmärkningarna mot den samt de anmärkningsskrifter som lämnats in. Kommunen ska på det sätt som kommunala tillkännagivanden kungörs i kommunen i fråga ska kungöras enligt landskapslagen kungöra framläggandet av planen samt på vilket sätt och inom vilken tid anmärkningar kan göras. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska sända ett skriftligt meddelande om att planen lagts fram till de ägare och innehavare av fastigheter inom planens verkningsområde som är bosatta i ett annat landskap och är nämnda i handlingarna eller annars är kända.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska framföra sitt motiverade ställningstagande till de anmärkningar som har gjorts mot planen. Närings-, trafik- och miljöcentralen ställningstagande ska meddelas områdets kommuner samt dem som skriftligen har begärt det och som samtidigt har meddelat sin adress. Närings-, trafik- och miljöcentralen motiverade ställningstagande meddelas i väghållarens beslut som gäller godkännandet av planen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära utlåtande om planen av de övriga landskapsförbund och kommuner vars område planen gäller eller på vars område verkningar av planen i övrigt visar sig samt av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära utlåtande även av andra myndigheter, om det med tanke på beslutsprövningen är behövligt. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ge sitt motiverade ställningstagande om de utlåtanden som getts om planen.

Om en vägplan som varit offentligt framlagd behöver ändras och ändringens verkningar bedöms vara ringa, kan ett enklare förfarande iakttas än vad som föreskrivs i 2–4 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet för växelverkan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

27 a §

Förhandsöverläggning

Medan en utredningsplan och en vägplan utarbetas och innan planen lämnas för godkännande kan väghållaren i egenskap av den som godkänner planen anordna en förhandsöverläggning på eget initiativ eller på begäran av **närings-, trafik- och miljöcentralen** eller en annan myndighet. Förhandsöverläggningen har till syfte att främja hanteringen av de utrednings- och utvärderingsförfaranden som krävs för planen, informationsutbytet mellan **närings-, trafik- och miljöcentralen**, väghållaren och de övriga myndigheterna samt att förbättra utredningarnas och handlingarnas kvalitet och tillgänglighet och skapa smidigare förfaranden.

27 b §

Framställning om godkännande av en utredningsplan och en vägplan

Närings-, trafik- och miljöcentralen gör en framställning till väghållaren om godkännande av en utredningsplan eller en vägplan.

Den framställning om godkännande av en utredningsplan ska innehålla de uppgifter, utredningar och handlingar enligt 15 g, 15 h, 16, 17, 19, 27, 29 och 43 b § i denna lag som behövs för den prövning som gäller godkännandet av planen.

Den framställning om godkännande av en vägplan ska innehålla de uppgifter och utredningar enligt 15 g, 15 h, 16, 17, 22–24, 27, 28, 29, 43 b, 44 ja 45 § i denna lag som behövs för den prövning som gäller godkännandet av planen.

Framställningen om godkännandet och det material om planen som utgör grunden för framställningen ska lämnas till väghållaren skriftligen samt i mån av möjlighet elektroniskt.

Närmare bestämmelser om innehållet i utredningsplanen och vägplanen och om inlämnandet av dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

30 §

Ändring av och mindre avvikelser från planerna

Om en godkänd utredningsplan eller vägplan behöver ändras, ska det göras i enlighet med vad som i denna lag och med stöd av den föreskrivs om nya utredningsplaner och vägplaner.

Från en godkänd vägplan får avvikas utan att den behöver ändras, om avvikelsen har ringa verkningar och **närings-, trafik- och miljöcentralen** prövar att avvikelsen i samband med genomförandet av planen är behövlig och ändamålsenlig.

31 §

Planernas giltighetstid

En vägplan ska börja utarbetas inom åtta år från utgången av det år under vilket godkännandet av utredningsplanen för projektet har vunnit laga kraft. I annat fall förfaller beslutet om godkännande av utredningsplanen. Väghållaren kan ~~på ansökan av landskapet~~ förlänga utredningspla-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

nens giltighetstid med högst fyra år, om förutsättningarna i 17 och 19 § alltså uppfylls. En vägplan anses ha börjat utarbetas när detta kungjorts så som föreskrivs i 16 § 2 mom.

Beslutet om godkännande av en utredningsplan förfaller även till den del en vägplan som har utarbetats enligt planen har godkänts och beslutet om godkännande har vunnit laga kraft.

Beslutet om godkännande av en vägplan förfaller, om arbetet på vägen inte till någon del har påbörjats inom fyra år från utgången av det år under vilket vägplanen har vunnit laga kraft. Väghallaren kan ~~på ansökan av landskapet~~ förlänga tidsfristen med högst fyra år och av särskilda skäl med ytterligare en period på högst fyra år. Tidsfristen kan förlängas bara om vägplanen alltså uppfyller förutsättningarna i 17 och 22 §. Arbetet på vägen anses ha påbörjats när det område som behövs för vägändamålen har tagits i väghallarens besittning i enlighet med 56 §.

32 §

Uppföljning och utvärdering

Väghållaren ska systematiskt följa vägprojektets uppskattade och övriga verkningar och utnyttja resultaten av uppföljningen vid bedömningen av olika projekts verkningar och vid valet av planeringslösningar.

Väghållaren kan av särskilda skäl besluta att det i fråga om sådana i 15 § 1 mom. avsedda vägprojekt av vilka det har gjorts en projektbedömning även ska göras en utvärdering. För utvärderingen ansvarar **närings-, trafik- och miljöcentralen** i samarbete med väghållaren. Utvärderingen ska innehålla en redogörelse för de tekniskekonomiska avvikelser som har gjorts från vägplanen under genomförandet av vägplanen, för utvecklingen i trafiken samt för utfallet av de verkningar som är av betydelse med tanke på vägprojektets lönsamhet och effekter.

32 a §

Hur järnväg beaktas vid planeringen av en väg

De ändringar som byggandet av en landsväg medför för en järnväg kan anvisas i den plan som gäller byggandet av landsvägen.

I den plan som gäller byggandet av en landsväg ska de ändringar som detta medför för en järnväg presenteras separat i enlighet med vad som i banlagen (110/2007) föreskrivs om utredningsplan och järnvägsplan för järnvägar.

33 §

Underhåll av landsväg

En landsväg ska hållas i ett sådant skick som motsvarar trafikens behov och trafikledens betydelse för trafiken. Vid underhåll av landsvägar och vid fastställande av nivå på underhållet ska hänsyn tas till

- 1) de krav som föreskrivs i 13 § 1 och 2 mom. och till den servicenivå som avses i 13 a §,
- 2) trafikmiljön, lokala behov och väglaget,
- 3) trafikens smidighet och säkerhet,
- 4) livscykelverkningar och kostnadseffektivitet,

Betänkande KoUB 15/2018 rd

- 5) bevarandet av vägegendomen,
- 6) miljöaspekter.

Underhållet av de landsvägar som hör till stomnätet ska vara av hög kvalitet, men underhållet får i rimlig utsträckning variera tidsmässigt eller lokalt med beaktande av trafikens behov och förhållanden. Vägavsnitt i dåligt skick och viktbegränsningar får inte finnas eller bara finnas i obetydligt antal.

Underhållet av de riksvägar och stamvägar som inte hör till stomnätet ska vara av god kvalitet, men det får variera tidsmässigt eller lokalt med beaktande av trafikens behov och förhållanden. Jämfört med riksvägarna och stamvägarna i stomnätet får dessa vägar ha ett större antal vägavsnitt i dåligt skick.

Underhållet av de regionala vägar och förbindelsevägar som inte hör till stomnätet ska anpassas till de regionala trafikbehoven. Nivån på underhållet av vägarna får vara lägre än för vägnätet i övrigt och den får variera tidsmässigt eller lokalt med beaktande av trafikens behov och förhållanden. Jämfört med landsvägsnätet i övrigt får det finnas ett större antal vägavsnitt som är i dåligt skick, men målet ska vara att mängden inte ökar.

Närmare bestämmelser om nivån på underhållet av landsvägar och om underhållsklasserna utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

34§

Begränsat underhåll

Av särskilda skäl kan väghållaren på förslag av **närings-, trafik- och miljöcentralen** besluta att en viss landsväg eller en viss del av en landsväg inte ska hållas i det skick som avses i 33 §. En sådan väg eller del av en väg ska stängas av från allmän trafik. Avstängningen av vägen eller en del av vägen ska anvisas med vägmärke och uppgiften om avstängningen ska föras in i det av väghållaren angivna registret eller informationssystemet. Polisen och räddningsmyndigheterna ska underrättas om avstängningen av en väg eller en del av en väg, om avstängningen kan ha betydelse för skötseln av deras brådskande uppdrag och uppgiften inte har uppdaterats i det register eller informationssystem som har angetts av väghållaren. Avstängningen av en väg eller en del av en väg ska vid behov tillkännages genom kungörelse.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan besluta att en del av en viss gångbana eller cykelbana eller av en kombinerad eller parallell cykelbana och gångbana vilka hör till en landsväg hålls i skick utan halkbekämpning.

35§

Tillfälligt trafikförbud eller tillfällig begränsning av trafiken

Om det finns risk för att fordonstrafik skadar en landsväg som till följd av tjällossning, regn eller annan liknande orsak till sin konstruktion har försvagats, kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** tills vidare eller för viss tid förbjuda eller begränsa trafiken på vägen eller en del av den.

Av särskilda skäl kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** bevilja tillstånd att göra ett temporärt undantag från de förbud eller den begränsning som avses i 1 mom., om trafiksäkerheten enligt landskapets prövning inte äventyras och landsvägen inte tar skada. Till tillståndet för undantaget

Betänkande KoUB 15/2018 rd

kan det fogas behövliga villkor. Sådana transporter som är nödvändiga för att samhället ska fungera behöver inget undantagstillstånd.

De förbud och begränsningar som avses i 1 mom. ska anvisas med vägmärke och uppgiften om dem ska föras in i det register eller informationssystem som anges av väghållaren.

36 §

Tillfällig farväg

Om trafiken på en landsväg förhindras eller måste begränsas till följd av att landsvägen eller en konstruktion som hör till den har rasat eller riskerar att rasa eller till följd av exceptionella naturförhållanden, eller om ett vägarbete av särskilda skäl förutsätter det, har **närings-, trafik- och miljöcentralen** rätt att ordna en tillfällig farväg på någon annans mark tills hindret eller begränsningen har avlägsnats. Innan farvägen ordnas ska fastighetens ägare eller innehavare om möjligt ges tillfälle att bli hörd. Dessutom ska ett väglag som avses i lagen om enskilda vägar om möjligt ges tillfälle att bli hört, om den enskilda vägen finns på fastigheten i fråga eller gränsar till den. I fråga om underhållet av en sådan farväg som avses i detta moment tillämpas 33 §.

Om trafiken på en landsväg förhindras till följd av en trafikolycka eller av någon annan motsvarande orsak får den som enligt 49 § i vägtrafiklagen (267/1981) reglerar trafiken ordna en tillfällig farväg på någon annans mark tills hindret har avlägsnats.

Temporära förbud och begränsningar ska anvisas med vägmärke och uppgiften om dem ska föras in i det register eller informationssystem som anges av väghållaren.

37 §

Anslutning till landsväg

Trots förbud eller bestämmelser som avses i 24 § 1 mom. kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** tillåta anslutning av en enskild väg till en landsväg som är underkastad förbud eller användning av en förbjuden anslutning eller ändring av anslutningens användningsändamål, om en ändamålsenlig användning av en fastighet kräver det och trafiksäkerheten inte äventyras av anslutningen eller användningen av den. Om fastigheten behöver en lantbruksanslutning ska tillstånd beviljas för att anlägga en sådan i anslutning till en väg som avses i detta moment, om trafiksäkerheten inte äventyras av anslutningen och dess läge. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor.

Tillstånd för att ansluta en enskild väg till någon annan än en sådan landsväg som avses i 1 mom. ska beviljas, om anslutningen behövs för nyttjandet av en fastighet och anslutningen och dess läge är sådana att trafiksäkerheten inte äventyras av anslutningen eller användningen av den. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor. En lantbruksanslutning får enligt **närings-, trafik- och miljöcentralen** anvisningar anslutas till en väg som avses i detta moment, om detta inte äventyrar trafiksäkerheten. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** ska i god tid innan åtgärder vidtas underrättas om anläggandet av en sådan lantbruksanslutning.

Om det för att inrätta en snöskoterled som avses i terrängtrafiklagen (1710/1995) eller någon annan därmed jämförbar trafikförbindelse måste ordnas med ett övergångsställe på vägområdet för korsande av landsvägen, kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** bevilja tillstånd för denna åt-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

gärd, om övergångsstället inte äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för väghållningen. Tillståndet kan förenas med behövliga villkor.

Vad som föreskrivs i 1–3 mom. gäller inte motorvägar eller motortrafikleder eller i 4 § 3 mom. avsedda landsvägar som hör till stomnätet ~~de nationellt viktiga stomvägar som avses i 4 § 3 mom.~~ och för vilka bestämmelser om tillträde kan ges endast i vägplanen. För en landsvägs ~~stomvägs~~ del som hör till stomnätet kan närings-, trafik- och miljöcentralen av särskilda skäl bevilja tillstånd för att anlägga en anslutning enligt 1 mom. eller ordna med ett övergångsställe enligt 3 mom.

38 §

Anläggande, underhåll eller ändring av anslutning eller övergångsställe

Väghållare som svarar för en enskild väg och innehavare av en lantbruksanslutning är skyldiga att anlägga sin anslutning och hålla den i skick enligt närings-, trafik- och miljöcentralen anvisningar så att den inte äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för underhållet av landsvägen. Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar dock för underhållet av en enskild vägs anslutning och en lantbruksanslutnings vägtrumma.

Om en befintlig anslutning till en enskild väg eller en lantbruksanslutning till följd av ändrad eller avsevärt ökad användning orsakar fara för trafiken eller medför olägenhet för underhållet av landsvägen, är den väghållare som svarar för den enskilda vägen eller innehavaren av lantbruksanslutningen skyldig att på egen bekostnad enligt närings-, trafik- och miljöcentralen anvisningar utföra sådana ändringar i fråga om anslutningen eller i undantagsfall även i fråga om anslutningsområdet att den fara eller olägenhet som anslutningen förorsakar avlägsnas eller minskas, samt att vid behov ansöka om nytt tillstånd för anslutningen.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. gäller i fråga om ett övergångsställe på en landsväg också den som håller en snöskoterled eller en annan därmed jämförbar trafikförbindelse.

Om den som åläggs skyldigheter med stöd av 1–3 mom. försummar dessa skyldigheter, får närings-, trafik- och miljöcentralen vidta åtgärderna på den försumliges bekostnad eller avbryta byggarbetet. Bestämmelser om hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

39 §

Avskärande av en enskild väg, en gata eller en snöskoterled

Om en landsväg byggs så att den skär av en befintlig enskild väg eller så att tillträdet till landsvägen från en befintlig enskild väg eller från en lantbruksanslutning försvåras betydligt, ska den som ansvarar för projektet på egen bekostnad utföra de arbeten jämte anordningar som behövs för att dra den enskilda vägen över landsvägen eller ansluta den enskilda vägen eller lantbruksanslutningen till landsvägen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om enskild väg gäller även gator och snöskoterleder.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

40 §

Avlägsnande av anslutning

I samband med byggandet av en landsväg kan den som ansvarar för projektet på egen bekostnad avlägsna en anslutning som är förbjuden i vägplanen eller förhindra användningen av anslutningen, när en ersättande trafikförbindelse har ordnats.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på egen bekostnad avlägsna en anslutning som står i strid med detaljplanen eller förhindra användningen av anslutningen, om en godtagbar ersättande trafikförbindelse har ordnats. Innan åtgärder vidtas ska fastighetens ägare eller innehavare samt den enskilda vägens väglag ges tillfälle att bli hörda och, om anslutningen används allmänt för trafik, ärendet kungöras.

Senast då anslutningen tas ur bruk ska närings-, trafik- och miljöcentralen i det register eller informationssystem som anges av vägghållaren föra in uppgiften om att anslutningen har avlägsnats.

42 §

Arbete på vägområde samt placering av konstruktioner, anläggningar och anordningar på vägområde

För arbete på vägområde samt för placering av konstruktioner, anläggningar och anordningar på vägområde krävs det tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen. Tillstånd får beviljas om åtgärden inte orsakar fara för trafiken eller medför olägenhet för vägghållningen. Tillstånd för placering av konstruktioner, anläggningar eller anordningar som är nödvändiga med tanke på ett fungerande samhälle ska dock beviljas om placeringen inte orsakar fara för trafiken och inte medför mer än ringa olägenhet för vägghållningen.

Den som beviljats tillstånd är skyldig att utföra det arbete som avses i 1 mom. och att underhålla konstruktioner, anläggningar och anordningar enligt närings-, trafik- och miljöcentralens föreskrifter. Tillståndsinnehavaren är skyldig att på egen bekostnad göra de ändringar som närings-, trafik- och miljöcentralen kräver eller att flytta eller avlägsna en konstruktion, anläggning eller anordning, om nyttjandet av den orsakar sådan fara eller olägenhet som avses i 1 mom.

Om tillstånd inte krävs på grund av bestämmelser i någon annan lag, ska det göras en anmälan om åtgärden till närings-, trafik- och miljöcentralen i god tid innan åtgärden vidtas.

Om inte något annat följer av 1 eller 3 mom., 8 § 1 mom. eller 42 a § 1 mom., krävs närings-, trafik- och miljöcentralen tillstånd för att ett vägområde och sådana konstruktioner, anläggningar och anordningar som finns på vägområdet ska få användas för andra ändamål än landsvägsändamål.

Tillstånd krävs dock inte för

1) en förbindelseväg och regional väg som inte är markerad med ett vägmärke som anger förkörsrätt, om området utanför dikets yttre slänt på en landsvägs vägområde ska användas kortvarigt då det är fråga om att trävaror förvaras kortvarigt i högst sex månader i samband med avverkning och med beaktande av bestämmelserna i vägtrafiklagen och inte heller för lastning på vägområdet av den trävara som har förvarats på ovannämnda sätt,

2) placering av en i 52 a § avsedd tillfällig annons på vägområde, eller

3) placering på vägområde med stöd av 45 § 3 mom. i postlagen (415/2011) av sådana anordningar eller mindre konstruktioner som behövs för insamling och utdelning av post.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Trafikverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska ingå i tillståndsansökan och anmälan, om hur uppgiften om placeringen ska meddelas och om de tekniska egenskaperna hos och placeringen av konstruktioner, anläggningar och anordningar samt om arrangemangen under den tid arbetet pågår. När det gäller el- och telekablar kan Trafikverkets föreskrift gälla endast kablarnas yttre skyddskonstruktioner och placering samt arrangemangen under den tid arbetet pågår.

42 a §

Placering av vissa kablar på vägområde

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 42 § 1 mom. räcker en anmälan till **närings-, trafik- och miljöcentralen** om placeringen av el- och telekablar samt tillhörande kabelskåp och kabelbrunnar på vägområde förutsatt att det är fråga om

- 1) kablar som ska passera under en landsväg eller en gångbana och en cykelbana som hör till en landsväg,
- 2) en förlängning av en kabel som löper i vägens längdriktning eller en korsande kabel som ansluter till den men som sträcker sig utanför vägområdet eller som passerar under en landsväg,
- 3) luftledningar som korsar en landsväg eller en gångbana och en cykelbana som hör till en landsväg,
- 4) luftledningar som löper i vägens längdriktning och som placeras utanför vägområdet invid en landsväg, men vars ledningsområde sträcker sig till vägområdet,
- 5) nya kundanslutningar inom bredbandsprojekt, om de har skaffats först efter det att byggarbetet redan inletts,
- 6) kablar som löper i vägens längdriktning, om kablarna enbart placeras i redan befintliga rörledningar som löper i vägens längdriktning.

Till anmälan ska det fogas en redogörelse för kabelns ägare, kabelns placering, förhållanden på och grunduppgifter om platsen, hur arbetet utförs och vem som utför det, trafikarrangemangen under den tid arbetet pågår samt vilken dag åtgärden enligt planerna ska inledas. Anmälan ska göras senast 21 dagar före den dag då åtgärden enligt planerna ska inledas.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan efter att ha tagit emot anmälan och före den dag åtgärden enligt planerna ska inledas förbjuda åtgärden, om väghållaren bedömer att placeringen av kabeln äventyrar trafiksäkerheten eller medför mer än ringa olägenhet för väghållningen. Den planerade åtgärden får inte inledas före den dag som angetts i anmälan.

Trafikverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i anmälan, om de i 1 mom. avser el- och telekablar yttre skyddskonstruktioner och placering samt om arrangemangen under den tid arbetet pågår.

För placering av de kablar som avses i 1 mom. behövs dock ett tillstånd enligt 42 § 1 mom. om

- 1) åtgärden gäller vägområdet för en motorväg eller en motortrafikled,
- 2) åtgärden gäller ett område med grundvattenskydd,
- 3) åtgärden förutsätter ingrepp i en sprängstenskonstruktion, eller
- 4) avståndet från den plats där kabeln ska passera under vägområdet till en gångtunnels, rörbros eller trummas konstruktion är mindre än fem meter eller till annan brokonstruktion mindre än 25 meter.

Bestämmelser om den anmälan om placeringen av kablar som ska göras till Kommunikationsverket finns i lagen om sambyggnad och samutnyttjande av nätinфраstruktur (276/2016).

Betänkande KoUB 15/2018 rd

42 b §

Skyldighet att flytta, skydda och avlägsna konstruktioner, anläggningar och anordningar

Om **närings-, trafik- och miljöcentralen** anser att det för att flytta eller förbättra en väg eller för annan väghållning krävs att en konstruktion, anläggning eller anordning som med stöd av denna lag placerats på vägområde ska skyddas, flyttas eller avlägsnas, är det konstruktionens, anläggningens eller anordningens ägare som svarar för kostnaderna för åtgärden.

Den åtgärd som avses i 1 mom. ska i fråga om högst tre kunders kundanslutningar till el- och telekablar utföras inom tre månader och i fråga om andra konstruktioner, anläggningar och anordningar på vägområde inom sex månader från väghållarens anmälan. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** kan också bestämma att tidsfristen ska vara längre än så eller förlänga tiden, om detta behövs för att åtgärden ska kunna utföras under den tjälfria perioden, eller av någon annan motsvarande orsak.

Den som ansvarar för projektet ska dock svara för kostnaderna för flyttandet, skyddandet och avlägsnandet av ett objekt, om objektet ursprungligen har varit placerat utanför vägområdet eller om **närings-, trafik- och miljöcentralen** inte har underrättat den som beviljats tillstånd om att objektet under handläggningsåret för ärendet eller inom fem år kommer att omfattas av ett väghållningsarbete som inte är en punktåtgärd och som kräver att konstruktionen, anläggningen eller anordningen flyttas eller avlägsnas. Vid ersättandet av flyttkostnader beaktas objektets ålder samt den kapacitetsökning som den ersättande kabeln medför.

Trafikverket får meddela närmare föreskrifter om hur de åtgärder som avses i denna paragraf ska genomföras, om tidsfrister för genomförandet samt om andra tekniska omständigheter som gäller åtgärderna. Trafikverket får i egenskap av väghållare också meddela närmare föreskrifter om hur objektets ålder och den kapacitetsökning som den ersättande kabeln medför ska beaktas vid ersättandet av de i 3 mom. avsedda kostnaderna för flyttande av objektet.

43 §

Korsning mellan särskild vinterväg och farled

Om en särskild vinterväg som korsar en allmän farled avskärs på grund av att en ränna öppnas i isen till följd av fartygstrafik under vintern, ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** i mån av möjlighet lägga ut en bro eller sätta in en färja eller på annat sätt sörja för de åtgärder som krävs i syfte att trygga trafiken och leda den över farleden.

En enskild farled får inte utan samtycke av **närings-, trafik- och miljöcentralen** öppnas så att den skär av en särskild vinterväg. Den som öppnat farleden eller använder den är skyldig att ställa i ordning och underhålla den anordning som behövs för överfart.

44 §

Skyddsområde för landsväg

Skyddsområdet för en landsväg sträcker sig 20 meter från mittlinjen av landsvägens körbana eller, om det finns flera körbanor, från den närmaste körbanans mittlinje. I fråga om en viss väg eller del av en väg kan det i vägplanen av särskilda skäl anvisas ett kortare avstånd än 20 meter el-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

ler avståndet förlängas till högst 50 meter. I fråga om en reservlandningsplats som hör till vägen kan avståndet förlängas till högst 300 meter och i längdriktning med 750 meter i vardera ändan av landningsplatsen.

Byggnader får inte finnas på ett skyddsområde. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** har då trafiksäkerheten så kräver samt vid reservlandningsplats även av flygsäkerhetsskäl rätt att avlägsna växtlighet från skyddsområde.

45 §

Frisiktsområde för landsväg

Där en landsväg bildar en kurva eller till vägen ansluter sig en annan landsväg eller en viktig enskild väg eller vägen korsas av järnväg, är det förbjudet att även utanför skyddsområdet hålla byggnader inom ett område som med hänsyn till trafiksäkerheten ska vara fritt från hinder som skymmer sikten (*frisiktsområde*).

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att på frisiktsområdet avlägsna växtlighet och naturhinder som skymmer behövlig sikt och därigenom äventyrar trafiksäkerheten.

47 §

Rätt att bevilja undantag

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan av särskilda skäl bevilja undantag från förbud som avses i 44–46 §, om den bedömer att trafiksäkerheten inte äventyras och väghållningen inte förorsakas annan än högst obetydlig olägenhet. Beslutet om undantag kan förenas med behövliga villkor.

48 §

Undantag från begränsningar

Bestämmelserna i 44–47 § tillämpas inte om växtligheten har planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller om en byggnad, ett upplag, ett stängsel eller en annan anläggning eller anordning har uppförts innan nyttjanderätten till området blivit underkastad begränsningar enligt nämnda paragrafer eller motsvarande begränsningar som avses i tidigare lag.

Om sådan växtlighet som avses i 1 mom. eller en byggnad, anläggning eller anordning äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för väghållningen, kan **närings-, trafik- och miljöcentralen** besluta att de ska avlägsnas eller flyttas eller att en behövlig ändring ska göras på dem. Om ägaren inte vidtar åtgärden inom utsatt, skälig tid, har **närings-, trafik- och miljöcentralen** rätt att vidta den på egen bekostnad.

Vad som föreskrivs i 44–47 § samt i 1 och 2 mom. **i denna paragraf** gäller inte en byggnad inom ett detaljplaneområde eller avlägsnandet av växtlighet som med hänsyn till miljön är av särskild betydelse.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

49 §

Förfarandet vid avlägsnande av växtlighet och naturhinder

Innan **närings-, trafik- och miljöcentralen** börjar avlägsna växtlighet som avses i 44 § 2 mom. eller 45 § 2 mom. eller naturhinder som avses i det sistnämnda momentet ska den ifrågavarande fastighetens ägare eller innehavare underrättas om detta eller saken kungöras i god tid innan åtgärden vidtas. Fastighetsägaren kan om denne så önskar själv sörja för åtgärderna enligt anvisning av **närings-, trafik- och miljöcentralen**.

51 §

Snöskärm och uppläggning av snö

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att anlägga en tillfällig eller fast snöskärm utanför vägområdet, om det behövs för att förhindra anhopning av snö på vägen. Inom bebott område får en fast snöskärm dock anläggas endast med samtycke av fastighetens ägare eller innehavare eller, om samtycke inte ges, med tillstånd av kommunens byggnadstillsynsmyndighet. Tillstånd kan beviljas om snöskärmen behövs för att hålla landsvägen i tillfredsställande skick med hänsyn till den allmänna trafiken och skärmen eller hållandet av skärmen inte medför betydande olägenheter för fastigheten.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att i samband med underhåll av landsvägen lägga upp snö från landsvägsområdet också utanför vägområdet.

52 §

Reklam och annonsering invid vägar

Sådana reklamaffischer och annonser avsedda för trafikanter på en landsväg som sätts upp utanför ett detaljplaneområde, eller inom ett detaljplaneområde på ett trafikområde som avses i 83 § 4 mom. i markanvändnings- och bygglagen, ska utformas och placeras så att de inte äventyrar trafiksäkerheten eller medför olägenhet för väghållningen och så att de så väl som möjligt passar in i omgivningen.

Det ska göras en anmälan till **närings-, trafik- och miljöcentralen** om uppsättande av en reklamaffisch eller annons som avses i 1 mom., om inte något annat föreskrivs nedan. Till anmälan ska fogas en utredning med information om reklamaffischen eller annonsen och dess placering samt uppgift om fastighetsägarens eller fastighetsinnehavarens samtycke till att den sätts upp. **Närings-, trafik- och miljöcentralen kan med anledning av anmälan begära utlåtande av kommunen.**

Om uppsättandet av reklamaffischen eller annonsen inte uppfyller kraven i 1 mom., ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** inom 30 dagar från det att anmälan inkommit fatta ett beslut där uppsättandet av reklamaffischen eller annonsen förbjuds eller där det ställs behövliga villkor för uppsättandet. Reklamaffischen eller annonsen får inte sättas upp före utgången av denna tid. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** kan dock i ett beslut som fattas med anledning av anmälan tillåta att reklamaffischen eller annonsen sätts upp före den tidpunkt som nämns ovan. En reklamaffisch eller en annons får vara på den anmälda platsen i 10 år, om inte **närings-, trafik- och miljöcentralen** bestämmer att tiden ska vara kortare än det.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett begränsande eller negativt beslut kan den samarbeta med annonsören och den berörda kommunen. ~~Väghållaren kan med anledning av anmälan begära utlåtande av landskapet och kommunen.~~

52 b §

Bemyndigande att meddela föreskrifter

Trafikverket får i egenskap av väghållare meddela behövliga föreskrifter om innehållet i den anmälan till närings-, trafik- och miljöcentralen som avses i 52 § och om anmälningsförfarandet. För att garantera trafiksäkerheten får Trafikverket också meddela närmare föreskrifter om de tekniska egenskaperna hos och placeringen av sådana reklamaffischer och annonser som avses i 52 och 52 a §.

53 a §

Hur järnväg beaktas vid landsvägsförrättning

De ändringar beträffande en järnväg som har anvisats i en sådan vägplan som avses i 32 a § behandlas och avgörs vid en landsvägsförrättning. Av de områden som löses in för landsvägs- och järnvägsändamål bildas separata inlösningsenheter. Inlösning som berör järnvägar samt ersättningar regleras i övrigt i 5 kap. i banlagen.

54 §

Inledande av landsvägsförrättning

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att med stöd av 26 § 1 mom. ansöka om landsvägsförrättning när en godkänd vägplan har vunnit laga kraft eller kan verkställas trots besvär eller på grundval av skriftligt samtycke som avses i 21 §.

56 §

Besittningstagande

De vägområden som anvisats i en vägplan och de övriga områden som i vägplanen anvisats väghållaren samt de rättigheter som ska bildas för väghållning tas i väghållarens besittning vid en tidpunkt som fastställs vid en tillträdessyn i samband med landsvägsförrättningen. Det område som i vägplanen anvisats för en enskild väg eller för en anslutning tas i väghållarens besittning till dess att vägen eller anslutningen har anlagts. I samband med besittningstagandet får väghållaren rätt att använda områdena och utöva rättigheterna för de ändamål som anges i vägplanen, trots andra rättigheter som hänför sig till fastigheten. Det besittningstagande som avses i detta moment kan också ske stegvis, i enlighet med närings-, trafik- och miljöcentralen anvisningar.

Om besittningstagandet medför en påföljd som avses i 57 § 2 mom. i inlösningslagen, kan inlösningskommissionen på yrkande av den som saken gäller bestämma att besittningstagandet till denna del får ske tidigast när en tidsperiod på högst tre månader, utsatt av kommissionen, har för-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

flutit sedan förskottsersättning eller den ersättning som bestämts vid den första förrättning som avses i 62 § 2 mom. har betalats till den som saken gäller.

Vid en sådan vägförbättring som avses i 21 § och som bedöms ha ringa verkningar kan besittningstagande ske på basis av avtal. Efter besittningstagandet ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** dock utan dröjsmål ansöka om en landsvägsförrättning.

Om överenskommelse inte nås om att avlägsna eller flytta egendom från ett område som tagits i besittning, ska **närings-, trafik- och miljöcentralen** för ägaren eller innehavaren av den egendom som ska avlägsnas sätta ut en skälig och med tanke på vägarbetet lämplig tidsfrist, efter vars utgång egendomen avlägsnas av **närings-, trafik- och miljöcentralen**. **Närings-, trafik- och miljöcentralen** ska i sådana fall innan egendomen avlägsnas, om möjligt, underrätta egendomens ägare eller innehavare om detta.

Om byggnader, upplag eller anordningar eller träd, växande gröda eller annan växtlighet måste avlägsnas eller flyttas från ett område som ska upplåtas eller har upplåtits för vägändamål, ska utöver den därigenom orsakade skadan eller olägenheten även de kostnader som sakägaren orsakar på grund av avlägsnandet eller flyttningen ersättas.

56 a §

Överlåtelse av en enskild väg

En sådan enskild väg som avses i 56 § 1 mom. överläts till vägdelägarna eller fastighetens ägare vid den tidpunkt som **närings-, trafik- och miljöcentralen** bestämmer, efter att det vid en landsvägsförrättning har fattats beslut om vägdelägarna och om hur ansvaret för vägens underhåll fördelas mellan delägarna. För att vägen ska kunna överlåtas är det möjligt att fatta ett temporärt beslut om vägdelägarna och om fördelningen av ansvaret för underhållet under den tid landsvägsförrättningen pågår.

57 §

Fastställande av föremålet för inlösning samt uppkomst av äganderätt till vägområdet

I ett beslut om inlösen fastställs föremålet för inlösningen enligt vägplanen eller ett skriftligt samtycke enligt 21 §, vid behov enligt **närings-, trafik- och miljöcentralens** anvisning. Mindre avvikelser från vägplanen kan av särskilda skäl göras. Vid landsvägsförrättning enligt 75 § 2 mom. i denna lag fastställs föremålet för inlösning enligt 5 § 3 mom., vid behov enligt **närings-, trafik- och miljöcentralens** anvisning.

Ett område som fastställts som vägområde övergår efter att beslutet om inlösen vunnit laga kraft i vägghållarens ägo, om vägghållaren inte sedan tidigare äger området.

62 §

Behandling av inlösen vid två förrättningar

Utöver vad som föreskrivs i 20 § i inlösningslagen kan förrättningsingenjören på framställning av **närings-, trafik- och miljöcentralen** dela upp de ärenden som gäller inlösen enligt förrättnings-

Betänkande KoUB 15/2018 rd

förordnandet för behandling vid två särskilda landsvägsförrättningar, om det på grund av antalet eller arten av de ärenden som ska avgöras eller av andra orsaker är ändamålsenligt.

Om inlösen i enlighet med 1 mom. behandlas vid två särskilda förrättningar, ska förrättningsingenjören efter att den första förrättningen avslutats, utan särskild ansökan, fortsätta med inlösen vid en ny förrättning, när behandlingen av ärendena så kräver. Förutom inlösningsärenden som inte avgjorts ska vid denna förrättning behandlas och avgöras även de ärenden som gäller sådana ändringar i föremålet för inlösen som görs efter att den tidigare förrättningen avslutats.

69 §

Reglering av enskilda vägar

Vid en landsvägsförrättning ska sådana regleringar av enskilda vägar och vägrätter företas som behövs med hänsyn till byggandet av en landsväg eller på grund av bestämmelser eller förbud enligt 24 § 1 och 2 mom. Vid förrättningen behandlas och avgörs också övriga ärenden som ska behandlas vid en vägförrättning enligt lagen om enskilda vägar.

Vägförbindelser till enskilda vägar samt vägrätter kan regleras vid en sådan lokal förrättning som avses i 38 c § i lagen om enskilda vägar och som kan verkställas på begäran av **närings-, trafik- och miljöcentralen** utan särskild ansökan. Frågan om den ersättning som avses i 72 § avgörs då vid denna förrättning, på vilken dessutom tillämpas vad som föreskrivs i 82 § i inlösningslagen.

74 §

Övriga ersättningar och landsvägsförrättning som gäller ersättningar

Om en landsväg orsakar en fastighet någon annan skada eller olägenhet än vad som avses i detta kapitel, är fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren. Om skadan eller olägenheten är betydande, och fastighetens ägare inte önskar ersättning för sin förlust, har fastighetens ägare rätt att kräva att väghållaren löser in fastigheten eller en del av den. Om överenskommelse om ersättningen eller inlösen inte nås, ska frågan avgöras vid en landsvägsförrättning.

Om en ersättnings- eller inlösningsfråga som följer av denna lag tas till behandling i annat fall än vid en landsvägsförrättning eller om ersättningen kan bestämmas först efter det att landsvägsförrättningen har avslutats och överenskommelse inte nåts om ersättningarna, ska ersättningsfrågan avgöras vid en landsvägsförrättning som företas på ansökan av **närings-, trafik- och miljöcentralen** eller den som yrkar på ersättning.

75 §

Landsvägsförrättning i särskilda fall

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål ansöka om landsvägsförrättning när en enskild väg eller en gata har ändrats till landsväg eller när en landsväg eller ett biområde dragits in.

I syfte att bestämma gränsen för en befintlig landsvägs vägområde, biområde, skyddsområde eller frisiktsområde kan landsvägsförrättning företas på ansökan av **närings-, trafik- och miljö-**

Betänkande KoUB 15/2018 rd

centralen eller fastighetens ägare. Vid en sådan förrättning kan ersättning bestämmas för förluster som en breddning av vägen eller biområdet orsakar samt ett ersättningsärende enligt 71 § 2 mom. avgörs.

Om en befintlig väg omfattar en fastighet som väghållaren äger eller en del av en sådan fastighet, kan ett sådant område vid landsvägsförrättning överföras till en landsväg som utgör inlösningsenhet. På överföringen tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om styckning.

79 §

Utbetalning av ersättning samt ränta

De förskottsersättningar och slutliga ersättningar som närings-, trafik- och miljöcentralen ålagts att betala, jämte sex procents årlig ränta, ska betalas inom tre månader räknat från den tidpunkt då ersättningarna fastställdes. Vid dröjsmål med betalningen av ersättning ska på denna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Vid ägoreglering är mottagaren av ett område skyldig att till närings-, trafik- och miljöcentralen betala en ersättning för området till den del som ersättningen inte kan dras av från de betalningar som närings-, trafik- och miljöcentralen påförts, och överlåtaren av området får en ersättning av närings-, trafik- och miljöcentralen för det överlåtna området. På de ersättningar som avses i detta moment tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om beräkning av ränta och utbetalning av ersättning.

Den årliga räntan på sex procent som avses i 1 mom. beräknas från och med det besittningstagande som avses i 56 §, om inte annat överenskomms när det gäller besittningstagande enligt 56 § 3 mom., samt i de fall som avses i 74 och 75 § från och med tidpunkten för slusmanträdet i samband med landsvägsförrättningen. Ränta på ersättning som bestämts på grund av ägoreglering beräknas från den tidpunkt som vid förrättningen har bestämts för besittningstagande av områdena.

Ersättningar som närings-, trafik- och miljöcentralen ålagts betala vid landsvägsförrättning och i 2 mom. avsedda ersättningar för ägoreglering till överlåtaren av ett område betalas av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. (Nytt 4 mom.)

80 §

Deponering av ersättning som är stridig

Om närings-, trafik- och miljöcentralen anför besvär över ersättningar som bestämts vid en landsvägsförrättning kan den del av ersättningen som bestridits deponeras. På deponeringen tillämpas 52 § 2 och 3 mom. samt i 70 § i inlösningslagen.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

81 §

Tvångsverkställighet i särskilda fall

På en ersättning som har bestämts vid en landsvägsförrättning och som sakägaren ska betala till närings-, trafik- och miljöcentralen samt på egendom som till följd av ägoreglering har bytts ut, tillämpas vad som föreskrivs i 288 § i fastighetsbildningslagen.

83 §

Ringa ersättningar

Om det totala belopp av de ersättningar som inlösningskommissionen har bestämt att närings-, trafik- och miljöcentralen ska betala till en och samma sakägare inte överstiger 20 euro, behöver ersättningarna inte betalas eller deponeras.

85 §

Kostnaderna för landsvägsförrättning

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för förrättningskostnaderna vid en landsvägsförrättning. Vid en landsvägsförrättning enligt 74 § ska förrättningskostnaderna helt eller delvis påföras den som framställt yrkandet, om yrkandet har varit uppenbart ogrundat.

88 §

Upphörande av landsväg

Om en landsväg i samband med förbättring har fått en ny sträckning och det i vägplanen inte har bestämts att vägen med den tidigare sträckningen kvarstår som landsväg, upphör den till denna del att vara landsväg. Trots detta får närings-, trafik- och miljöcentralen och landskapet använda det tidigare vägområdet för andra vägändamål enligt vad som bestäms i vägplanen. Vid landsvägsförrättning ska då bestämmas att vägområdet kvarstår i väghållarens ägo eller att vägrätten till området fortsätter att vara i kraft. Om en sådan bestämmelse inte har tagits in i vägplanen, upphör användningen av området för landsvägsändamål och rätten till området när den förbättrade landsvägen upplåtits för allmän trafik.

När ett vägområde till en landsväg som upphört inte längre behövs för övriga vägändamål enligt 1 mom., drar närings-, trafik- och miljöcentralen in användningen av området och väghållarens rätt till området. På ett sådant område tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om tidigare vägområde.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

90 §

Konstruktioner och anordningar på ett tidigare vägområde

Det som i väghållningssyfte byggts eller placerats på ett tidigare vägområde övergår till områdets ägare, om inte den som ansvarar för projektet för bort det inom ett år från det att vägen upphört eller överlåter det till någon annan aktör. I vägplanen ska det påvisas huruvida området behövs som enskild väg eller som gata och om det på området finns konstruktioner eller anordningar som kräver särskilt underhåll. Området ska lämnas i ett sådant skick att dess användning för nämnda syfte inte försvåras. Ansvaret för konstruktionerna och anordningarna övergår på den som håller den enskilda vägen eller gatan när landsvägen upphör.

Om en landsväg som upphör eller dras in inte behövs för det ändamål som nämns i 1 mom. ska de åtgärder som behövs för att återställa det tidigare vägområdet i ursprungligt skick anges i vägplanen. Den som ansvarar för projektet ska vidta dessa åtgärder på egen bekostnad inom ett år från det att vägen upphört.

Rätten att med stöd av 42 eller 42 a § placera konstruktioner, anläggningar och anordningar på ett vägområde ska när vägområdet övergår till en ny ägare förbli gällande i enlighet med det tillstånd som **närings-, trafik- och miljöcentralen** beviljat eller den anmälan som gjorts till **närings-, trafik- och miljöcentralen**.

91 §

Överföring av ett tidigare vägområde

Om inte något annat följer av 88 § 1 mom. **i denna lag** övergår ett vägområde som väghållaren äger och som hör till en landsväg som upphört från väghållaren kostnadsfritt till den fastighet som ligger närmast invid. Inom ett detaljplaneområde eller ett område för vilket kommunen beslutat utarbeta en detaljplan övergår vägområdet i kommunens ägo. Bestämmelser om överföring av ett vägområde till kommunen när en detaljplan träder i kraft finns i 93 § i markanvändnings- och bygglagen.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller också för tidigare vägområden som använts för andra vägändamål som avses i 112 § 6 mom. efter det att **närings-, trafik- och miljöcentralen** har dragit in användningen av området på det sätt som avses i 88 § 2 mom.

Om en landsvägs vägområde enligt 58 § 1 mom. och 112 § 4 och 5 mom., som har innehafts med vägrätt och som har upphört, har anvisats i detaljplanen som ett sådant allmänt område som avses i 83 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen, ska vägrätter som belastat ägarens eller innehavarens rättigheter beaktas vid bestämmandet av eventuell ersättning för ett sådant område i samband med genomförandet av detaljplanen.

Vägområdet övergår till de angränsande fastigheterna längs mittlinjen av det område som vägens körbana eller körbanor bildar. Rån mellan fastigheter som gränsar till varandra fortsätter på vägområdet från dess gräns lodrätt mot mittlinjen. Trots vad som sagts ovan får en rå vid rågång på det tidigare vägområdet rätas ut och andra sådana råjusteringar göras som med hänsyn till fastighetsindelningen är ändamålsenliga så att små områden som till arealen är av ringa värde byts ut mellan fastigheterna eller, om inget lämpligt vederlagsområde finns, övergår från en fastighet till en annan.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

93 §

Ett tidigare vägområde som enskild väg

Även om ett vägområde som har hört till en tidigare landsväg har övergått till den närmast intill liggande fastighetens ägare eller övergått i kommunens ägo får också andra som behöver området som enskild vägkostnadsfritt använda det som sin väg, tills de frågor som berör vägrätten har behandlats så som föreskrivs i 69 § eller vid en landsvägsförrättning enligt 75 § 1 mom.

Frågor som gäller användningen av de områden som avses i 92 § 2 och 3 mom. som enskild väg behandlas och avgörs enligt lagen om enskilda vägar.

Närings-, trafik- och miljöcentralen svarar för underhållet av en sådan tidigare landsväg som avses i 1 mom. fram till den 1 oktober kalenderåret efter indragningen av landsvägen.

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen underhållsskyldighet upphör ska vägdelägarna samses mellan vid en landsvägsförrättning besluta om underhållet av den tidigare landsvägen. Vid behov kan det fattas ett temporärt beslut om underhållet. Ett sådant beslut om underhåll upphör att gälla när landsvägsförrättningen vunnit laga kraft, om inte annat bestämts om beslutets giltighet när beslutet fattades.

95 §

Indragning av biområde

Närings-, trafik- och miljöcentralen drar in ett biområde när området inte längre behövs för det ändamål som det har inrättats för. När ett biområde dras in upphör samtidigt den vägrätt som hänfört sig till området.

Ett sådant indraget biområde enligt 2 § 2 mom. i fastighetsregisterlagen (392/1985) som har införts som annan registerenhet i fastighetsregistret ska vid en landsvägsförrättning bestämmas höra till den fastighet från vilken det har upplåtits för vägändamål eller, om denna fastighet inte längre existerar, till den fastighet eller de fastigheter där biområdet områdesmässigt passar bäst.

Om indragningen av ett biområde medför sådan nytta för någon som inte ska anses vara obetydlig, är denne skyldig att ersätta närings-, trafik- och miljöcentralen för den erhållna nyttan. Om överenskommelse om ersättningen inte nås, ska frågan avgöras vid en landsvägsförrättning.

95 a §

Indragning och överlåtelse av en del av ett vägområde

Närings-, trafik- och miljöcentralen får dra in sådana delar av ett vägområde som inte behövs för landsvägsändamål. Vaghållarens rätt till en indragen del av ett vägområde upphör då beslutet om indragning har fattats. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska utan dröjsmål ansöka om en landsvägsförrättning när en del av ett vägområde har dragits in. Vid behov kan en vägplan utarbetas och godkännas för indragning av en del av ett vägområde.

En indragen del av ett vägområde som är i vaghållarens ägo överförs vid landsvägsförrättningen till den fastighet som ligger närmast invid, med iakttagande av vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om styckning. Om indragningen av en del av ett vägområde har inletts på initiativ av någon annan än landskapet eller närings-, trafik- och miljöcentralen, svarar den som inlett

Betänkande KoUB 15/2018 rd

ärendet för landsvägsförrättningens förrättningskostnader. På ersättandet av den nytta som erhålls vid indragningen av ett vägområde som är i väghållarens ägo tillämpas 95 § 3 mom.

På det som i väghållningssyfte byggts eller placerats på en indragen del av ett vägområde tillämpas 90 § 1 mom.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. har väghållaren rätt att överlåta sådana delar av ett vägområde som inte behövs för väghållningen. På överlåtelsen tillämpas lagen om rätt att överlåta statlig fastighetsförmögenhet (973/2002).

7 kap.

Särskilda bestämmelser

99 §

Beslutsfattande

Trafikverket godkänner utredningsplaner och vägplaner. Om en kommun, ett **landskapsförbund** eller **en närings-, trafik- och miljöcentral** på centrala punkter i planen är av annan åsikt än Trafikverket, ska frågan föras till kommunikationsministeriet för avgörande. Trafikverket kan av särskilda skäl också annars föra en plan till kommunikationsministeriet för godkännande.

99 a §

Avgifter

I fråga om avgifter som tas ut för tillstånd och anmälningar som avses i denna lag föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den.

99 b §

Överföring av biträdande uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan genom avtal överföra de biträdande terräng- och rådgivningsuppgifter som anknyter till dess tillståndsuppgifter inom väghållningen till en privat eller offentlig tjänsteleverantör.

Tjänsteleverantören ska ha tillräckliga tekniska förutsättningar samt tillräckliga kunskaper för skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. På den personen som sköter uppgifterna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen utför de uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Betänkande KoUB 15/2018 rd

100 §

Förberedelser för störningar och undantagsförhållanden

Väghållaren och närings-, trafik- och miljöcentralen ska samarbeta vid förberedelser för störningar i de normala förhållandena och för de undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) genom beredskapsplanering och genom att på förhand förbereda för de åtgärder som ska vidtas vid störningar i de normala förhållandena och vid undantagsförhållanden. Vid förberedelserna ska hänsyn tas till landsvägens betydelse för trafiken, väglaget och de förutsägbara förändringarna i det samt övriga omständigheter.

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om den beredskapsplanering som krävs av väghållaren och närings-, trafik- och miljöcentralen för att säkerställa att förberedelserna är enhetliga i hela landet och att de tillgodoser de behov som gäller undantagsförhållanden och störningar i de normala förhållandena på landsvägar.

100 a §

Trafikverkets säkerhetsstyrningssystem för väghållningen

Genom Trafikverkets säkerhetsstyrningssystem för väghållningen ska hanteringen av riskerna i samband med väghållningen tryggas på alla riks- och stamvägar samt alla livligt trafikerade regionala vägar.

Säkerhetsstyrningssystemet ska upprättas skriftligt. Det ska innehålla en säkerhetspolitik som har godkänts av Trafikverket och meddelats hela personalen samt kvalitativa och kvantitativa mål för upprätthållande och förbättring av säkerheten och planer och förfaranden för uppnående av dessa mål.

I säkerhetsstyrningssystemet ska särskild vikt fästas vid ansvarsfördelningen inom organisationen, att övervakning bedrivs av samtliga nivåer inom organisationen, att personalen deltar i beslutsfattandet om styrningssystemet samt att säkerhetsstyrningssystemet förbättras kontinuerligt.

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i säkerhetsstyrningssystemet.

100 b §

Egenkontroll av väghållningen

Väghållaren och närings-, trafik- och miljöcentralen ska upprätta ett program för egenkontroll av de uppgifter inom väghållningen som de ska sköta. I programmet ska fastställas hur uppfyllandet av lagens allmänna krav för väghållningen, servicenivån på resor och transporter på landsvägar samt uppnåendet av målet för underhållet av landsvägar säkerställs. I programmet för egenkontroll ska det fastställas hur uppfyllandet av kraven följs upp och hur konstaterade brister avhjälps.

Programmet för egenkontroll samt de iakttagelser som gjorts vid uppföljningen av verkställandet av programmet för egenkontroll och de åtgärder som iakttagelserna föranleder ska publiceras på internet.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska sörja för att de avtal som ingås med tjänsteleverantörer innehåller sådana bestämmelser om tillsynen över tjänsteleverantören och om behandlingen av brister som konstaterats i väghållningens kvalitet som behövs för att verkställa landskapets egenkontroll.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll samt om den plan i programmet som gäller främjande av kvalitetshandlingen inom väghållningen får vid behov utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. (Nytt 4 mom.)

100 c § (Ny)

Myndighetstillsyn över väghållningen

Trafiksäkerhetsverket utövar tillsyn över att 13, 13 a, 33, 100 och 100 a § och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av dem iakttas. Trafiksäkerhetsverket ska sköta dess tillsynsuppgifter effektivt och på ett så ändamålsenligt sätt som det utgående från riskbedömningen är möjligt.

Trafiksäkerhetsverket kan i samband med skötseln av de uppgifter som avses i 1 mom. ge en anmärkning till den som handlar i strid med denna lag eller i strid med bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den samt ålägga denne att avhjälpa sitt fel eller sin försummelse inom en skälig tidsfrist. Verket får förena förpliktelsen med vite eller hot om avbrytande av verksamheten eller med hot om att åtgärderna vidtas på den försumliges bekostnad. Bestämmelser om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande finns i viteslagen.

Trafiksäkerhetsverket har, när det sköter uppgifter som avses i 1 mom., rätt att få den information som verket behöver för att fullgöra sina uppgifter av dem vilkas rättigheter och skyldigheter denna lag gäller samt av aktörer som handlar för deras räkning.

101 §

Administrativa tvångsmedel

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förbjuda den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den att fortsätta med eller upprepa det lagstridiga förfarandet. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan också föreskriva att den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den ska fullgöra sin skyldighet. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förena sitt beslut med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts. I fråga om vite, tvångsutförande och avbrytande tillämpas i övrigt viteslagen.

Om en brådskande åtgärd krävs för att avlägsna en fara som omedelbart hotar trafiken eller om det är fråga om rättelse av en olovlig åtgärd som riktar sig mot ett vägområde, har närings-, trafik- och miljöcentralen rätt att vidta åtgärden eller att rätta till den olovliga åtgärden på bekostnad av den som är skyldig att rätta till den.

Om närings-, trafik- och miljöcentralen förhindras att utföra ett tjänsteuppdrag som avses i 2 mom. eller ett utredningsarbete som avses i 16 § 1 mom., ska polisen på begäran ge handräckning i enlighet med 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

Betänkande KoUB 15/2018 rd

101 a § (Ny)

Indrivning av kostnader

Väghållaren och närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att av varandra, av andra myndigheter och av sådana privata tjänsteleverantörer som på deras vägnar sköter genom avtal bestämda uppgifter avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få den information som är nödvändig för att väghållaren och ska kunna sköta sina uppgifter i fråga om väghållning, egenkontroll och tillstånd enligt denna lag.

Väghållaren och närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter till aktörer som på deras vägnar sköter genom avtal bestämda uppgifter, om informationen är nödvändig för skötseln av uppgifterna.

102 §

Indrivning av kostnader

Om närings-, trafik- och miljöcentralen eller väghållaren har rätt att vidta en åtgärd som avses i denna lag på någon annans bekostnad, kan kostnaderna indrivas i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

103 §

Delgivning och delfående av beslut

Väghållaren sänder besluten om godkännande av utredningsplaner och vägplaner samt om förlängning av deras giltighetstid till närings-, trafik- och miljöcentralen. I syfte att delge beslutet ska närings-, trafik- och miljöcentralen sända beslutet och de handlingar som utför grund för beslutet till den kommun som saken gäller. Kommunen ska meddela att beslutet och handlingarna är framlagda på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen enligt kommunallagen (410/2015). Beslutet och handlingarna ska vara offentligt framlagda i kommunen under 30 dagar. Delfåendet anses ha skett när beslutet lades fram offentligt.

Ett sådant beslut om godkännande av en vägplan som är av ringa betydelse kan delges genom bevislig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen. Bestämmelser om delgivning av beslut på elektronisk väg finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

104 §

Meddelande om beslut till dem som gjort en anmärkning och till myndigheterna

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska samtidigt när ett beslut om godkännande av en utredningsplan och en vägplan delges genom offentlig delgivning i enlighet med 103 § sända ett meddelande om beslutet till dem som på grund av planen gjort en anmärkning och vars adresser är kända.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Väghållaren ska underrätta **landskapet**, kommunen, **närings-, trafik- och miljöcentralen** och **landskapsförbundet** samt vid behov även andra myndigheter om beslut om godkännande av en utredningsplan och en vägplan. En kopia av planen ska vid behov fogas till meddelandet.

105 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut som gäller behörighetsintyg enligt 43 f § får begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

I beslut av statsrådets allmänna sammanträde får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ändring i andra beslut som fattats med stöd av denna lag och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

~~Bestämmelser om sökande av ändring i landskapens beslut finns i 18 kap. i landskapslagen.~~

I beslut av förvaltningsdomstolen får ändring genom besvär sökas endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Besvär över **närings-, trafik- och miljöcentralen** beslut i fall som avses i 37 §, 38 § 2 mom., 42 § 1 mom., 42 a §, 47 §, 48 § 2 mom. och 52 § ska anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets anslutningen, övergångsstället, vägområdet, fastigheten eller reklamaffischen eller annonsen i fråga finns.

Kommunen, **närings-, trafik- och miljöcentralen** och **landskapsförbundet** har rätt att söka ändring genom besvär i ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan vars verkningar sträcker sig till kommunens eller landskapets område eller myndighetens verksamhetsområde.

En lokal eller regional registrerad sammanslutning eller stiftelse har rätt att i ärenden som hör till dess verksamhetsfält söka ändring genom besvär i ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller vägplan vars verkningar sträcker sig till sammanslutningens eller stiftelsens geografiska verksamhetsområde.

Besvär som gäller ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en vägplan som ska anses vara av samhällelig vikt ska behandlas skyndsamt.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats vid landsvägsförrättningar finns i 87 §.

107 §

Omedelbar verkställighet av beslut

Ett beslut av statsrådet ska trots ändringssökande iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett laga kraft vunnet beslut.

Ett beslut om godkännande av en utredningsplan eller en vägplan eller om förlängning av dess giltighetstid kan verkställas trots besvär, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

I ett beslut som **närings-, trafik- och miljöcentralen** meddelar med stöd av 48 § 2 mom. kan bestämmas att beslutet får verkställas trots besvär.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

108 §

Kungörelse

Om kungörelse, förordnande, förbud eller något annat ärende ska delges offentligt enligt denna lag och det inte särskilt har utfärdats bestämmelser om på vilket sätt delgivningen ska ske, ska den behöriga myndigheten informera om ärendet genom att under minst 30 dagar kungöra det på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Angående offentliggörande av kungörelsen ska det annonseras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas av verksamheten, om inte ärendet är av ringa betydelse eller annonsering annars är uppenbart onödigt. Delfående anses ha ägt rum den sjunde dagen efter det att kungörelsen offentliggjordes, vilket ska konstateras i kungörelsen och meddelandet.

108 a §

Landsvägsregister

Väghållaren ska föra ett landsvägsregister. I registret antecknas

- 1) huruvida landsvägen är en motorväg eller någon annan väg som är avsedd endast för en viss art av trafik,
- 2) den klassificering enligt 4 § som beskriver vägens betydelse för trafiken,
- 3) vägens längd inom varje kommun och den tidpunkt då vägen upplåtits för allmän trafik samt, med tanke på förvaltningen av trafikledsegendomen, vägens viktigaste tekniska egenskaper, utrustning och anordningar.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska till väghållaren lämna de uppgifter som behövs med tanke på 1 mom. 3 punkten.

109 a §

Dispens

Trafikverket kan av särskilda skäl bevilja dispens från föreskrifter som verket meddelat. Dispens får dock inte beviljas om det äventyrar trafiksäkerheten eller vägens trafikmässiga eller tekniska funktion.

Dispens ska sökas innan åtgärder vidtas. Den som ansöker om dispens ska lägga fram en redogörelse för de risker som avvikandet medför och för metoderna för att hantera dessa. Trafikverket kan förena beslutet med villkor och begränsningar för att säkerställa säkerheten och vägens trafikmässiga eller tekniska funktion.

Denna lag träder i kraft den 20 .

~~Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas separat genom lag.~~

~~Lagens rubrik, bestämmelserna i 1–4, 8–10, 13, 13 a §, 1 a kap. samt 15 q–15 s, 17, 19, 22, 32, 32 a, 33, 42, 53 a, 100, 100 a, 100 b, 109 a § och upphävandet av 9 § träder dock i kraft den 20 .~~

~~Den behörighet som landskapen har enligt 1 a kap. i denna lag ska före den 1 januari 2020 först utövas av landskapens temporära beredningsorgan och efter valet av landskapsfullmäktige av~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

~~landskapsfullmäktige och den landskapsstyrelse som utses av denna. I stället för det förfarande som föreskrivs i 15 d § 4 mom. i denna lag ska möjlighet att bekanta sig med de i de 15 d § avsedda planutkasterna och att framföra åsikter om dem ges före den 1 januari 2020 genom att informera om saken i det allmänna informationsnätet.~~

~~Den behörighet som väghållaren har enligt 6 § och 42 § 1–4 mom. i denna lag utövas fram till den 31 december 2019 av närings-, trafik- och miljöcentralen. Den behörighet som Trafikverket har enligt 99 b § i denna lag utövas fram till den 31 december 2019 av närings-, trafik- och miljöcentralen. Den behörighet som landskapet har enligt 15 q–15 s, 32 och 100 § i denna lag utövas fram till den 31 december 2019 av närings-, trafik- och miljöcentralen.~~

På utredningsplaner, vägplaner och vägprojekt som har börjat utarbetas eller genomföras men inte är färdiga vid ikraftträdandet av 13, 13 a, ~~15 e~~, 15 f–15 h, 19, 22, 33 och 100 b § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer. På avtal som Trafikverket och närings-, trafik- och miljöcentralen har ingått med en utomstående serviceproducent före ikraftträdandet av 13, 13 a, ~~15 e~~, 15 f–15 h, 19, 22, 33 och 100 b § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer.

Utskottet föreslår att lagförslag 2–12 förkastas.

13.

Lag

om ändring av banlagen

I enlighet med riksdagens beslut
~~upphävs i banlagen (110/2007) 6 §, 25 a, 43 a och 89 a §, av dem 25 a, 43 a och 89 a § sådana de lyder i lag 567/2016, samt~~

~~ändras 3–5, 8–10, 12, 15, 22, 25, 25 a, 28, 28 a, 28 c, och 43 a §, av dem 3, 10, 25 a, 28 a, 28 c, och 43 a § 92 och 95 § sådana de lyder i lag 567/2016, och 8, och 22, 79 och 91 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1243/2009, 28 § sådana de lyder i lag 1243/2009 och 69 § sådana de lyder i lag 1629/2015, som följer:~~

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

Betänkande KoUB 15/2018 rd

1) *järnväg* en en- eller flerspårig bana samt ett järnvägsområde och de byggnader, anläggningar och anordningar som finns där och som behövs för att sköta och trygga trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa,

2) *järnvägsområde* ett område som behövs för banan, banområdet, byggnaderna, anordningarna och skötseln av trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa och behövliga serviceområden för järnvägstrafik,

3) *serviceområde för järnvägstrafik* områden som behövs direkt för servicefunktionerna inom järnvägstrafiken,

4) *frisiktsområde* ett sådant område i en plankorsning som är fritt från hinder som skymmer sikten mot banan,

5) *biområde* ett marktäktområde eller en placeringsplats för marksubstanser som behövs för banhållningen eller ett område som reserverats för anordningar som behövs för banhållningen,

6) *skyddsområde* ett område utanför järnvägsområdet som behövs för att främja en trygg användning av banan,

7) *banhållning* planering, förvärv, byggande, förvaltning och underhåll av en järnväg och fast egendom som hänför sig till den samt förbättring av en befintlig järnväg,

8) *byggande av järnväg* anläggande av ny järnväg och förbättring av befintlig järnväg,

9) *bannät* statsägda järnvägar som förvaltas av Trafikverket och med TEN-nätet de järnvägar som hör till ett sådant stomnät eller övergripande nät som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU,

10) *privat spåranläggning* en till bannätet ansluten järnväg som inte är statsägd och inte förvaltas av Trafikverket,

11) *väg* enskilda vägar enligt lagen om enskilda vägar (358/1962) samt andra enskilda vägar, landsvägar enligt lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) och gator enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

12) *väghållare* sådana vägdelägare som avses i lagen om enskilda vägar gemensamt eller ett väglag, då ett sådant har bildats, eller en fastighetsägare eller den väghållningsmyndighet som avses i 11 § 1 mom. i landsvägslagen eller kommunen i egenskap av ansvarig för gatuhållningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen,

13) *trafikanordning* trafikljus, vägmärken, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmarkeringar.

Med en fastighet jämställs vid tillämpningen av denna lag även ett outbrutet område och fastigheters samfällda område.

4 §

Klassificering av järnvägar

Stomnätet för järnvägar består av banor för snabb persontrafik och tung godstrafik, vilka är av nationell betydelse och dessutom betjänar långväga trafik mellan landskapen. Stomnätet ska erbjuda möjlighet till både snabb persontrafik och effektiv godstrafik.

Det övriga bannätet består av banor för person- och godstrafik, vilka kompletterar stomnätet.

Bestämmelser om vilka banor som hör till stomnätet för järnvägar utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Närmare bestämmelser om stomnätets servicenivå när det gäller

Betänkande KoUB 15/2018 rd

förmedlingskapacitet, funktion, hastighet och axellaster samt andra faktorer som påverkar servicenivån får utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

5 §

Allmänna krav på banhållningen

Bannätet ska utvecklas och underhållas och investeringar ska göras i syfte att främja

- 1) målsättningarna för den riksomfattande trafiksystemplaneringen,
- 2) uppnåendet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen och utvecklingen av områdena samt i samband med planeringen av markanvändningen målsättningarna för samhällsstrukturen och miljön och en ekonomisk områdes- och samhällsstruktur,
- 3) minskning av trafikutsläppen, samt
- 4) möjligheterna att utnyttja data och digitalisering, automatisering av trafiken och förutsättningarna för utveckling av trafiktjänsterna.

Järnvägarna ska med beaktande av deras trafikmässiga betydelse planeras, byggas och underhållas så att

1) bannätet erbjuder förbindelser för trygg och fungerande trafik och transporter mellan olika regioner i landet med beaktande av tillgängliga förbindelser, olika befolkningsgruppers trafikbehov och olika näringsgrenars transportbehov,

2) bannätet skapar förutsättningar för utveckling av en miljö med många aktörer så att de som bedriver järnvägstrafik har likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla tjänster på bannätet,

3) de olägenheter som bannätet och järnvägstrafiken förorsakar miljön blir så små som möjligt och att naturresurserna används sparsamt,

4) banhållningen inte leder till att någon tillfogas större skada eller olägenhet än behövt,

5) järnvägarna trafikmässigt och tekniskt är så funktionella som möjligt, att de från järnvägstrafikens och den övriga trafikens synpunkt är så säkra som möjligt och att syftet med dem uppnås så förmånligt som möjligt,

6) områdets nuvarande och planerade markanvändning beaktas,

7) informationen om järnvägarna och deras underhåll uppdateras och är tillgänglig, samt så att

8) järnvägarna och den digitala infrastrukturen i anslutning till dem är kompatibla med det övriga trafiknätet och den digitala infrastrukturen i anslutning till det.

Järnvägar ska byggas när ett allmänt trafikrelaterat behov eller säkerheten så kräver eller i syfte att avlägsna eller minska olägenheter av trafiken eller om markanvändningen så kräver. En ny järnväg kan byggas om det existerande bannätet inte längre svarar mot trafikens eller områdesanvändningens behov, och om dessa behov inte kan tillfredsställas ändamålsenligt eller olägenheterna av trafiken inte kan avlägsnas eller i tillräcklig utsträckning minskas genom att ett banavsnitt förbättras eller trafiksystemet utvecklas i något annat avseende. En järnväg får inte byggas i strid med en plan med rättsverkningar.

Trafiksäkerhetsverket får med tanke på de krav som avses i 2 mom. meddela föreskrifter om banstrukturen och utrustningen samt om trafikordningar vid plankorsningar.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

8 §

Allmänt om planering av järnväg

Utredningsplaner och järnvägsplaner gäller projekt för byggande av järnvägar så som föreskrivs i detta kapitel.

När planer görs upp ska banhållaren samarbeta med **landskapsförbunden, kommunerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt** övriga myndigheter. Planeringen ska grunda sig på behov av att utveckla järnvägarna, på de riksomfattande målen för områdesanvändningen, på den riksomfattande **trafiksystemplanen**, på **trafiksystemplanen** på **regional** nivå samt på den övriga områdesplaneringen.

9 §

Rätt till utredning

~~När banhållaren har beslutat att inleda utarbetandet av en utredningsplan eller en järnvägsplan har banhållaren rätt att utföra utredningsarbeten på en fastighet som hör till planeringsområdet. För detta ändamål får på den fastighet som avses i denna paragraf utföras mätning, utmärkning i terrängen, kartläggning eller markundersökning eller andra förberedande åtgärder. I samband med utredningsarbeten får ingrepp i annans rätt inte göras i högre grad än vad som är nödvändigt för att uppnå resultat av utredningen, och ägaren eller rättsinnehavaren får inte åsamkas onödiga störningar.~~

~~När en plan utarbetas samt utredningar som har samband med den inleds ska kommunen underrättas om det. Dessutom ska genom kungörelse på det sätt som landskapets meddelanden ska offentliggöras enligt landskapslagen (-/) eller på annat lämpligt sätt de personer underrättas som nämns i 22 § 1 mom., och dessa har rätt att vara närvarande vid utredningarna och att framföra sin åsikt i saken.~~

10 §

Planering av järnvägsområde och områdesplanering

~~En utredningsplan och en järnvägsplan som gäller byggande av en järnväg ska grunda sig på en sådan plan med rättsverkningar som avses i markanvändnings- och bygglagen och i vilken järnvägsområdets läge och dess förhållande till övrig områdesanvändning har klarlagts. På ett område för vilket en plan med rättsverkningar håller på att utarbetas eller ändras kan åtgärder vidtas i syfte att utarbeta en utredningsplan eller en järnvägsplan som grundar sig på målen för planen med rättsverkningar.~~

~~De riksomfattande målen för områdesanvändningen samt landskapsplaner och generalplaner ska beaktas så som föreskrivs i markanvändnings- och bygglagen.~~

~~Trots det som föreskrivs i 1 mom. kan en utredningsplan och en järnvägsplan för byggande som gäller en befintlig järnväg utarbetas, om planens förhållande till övrig områdesanvändning med beaktande av projektets karaktär kan klarläggas i tillräcklig omfattning i samarbete med trafikmyndigheterna, landskapet och kommunen.~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

~~En utredningsplan eller en järnvägsplan får inte godkännas i strid med en landskapsplan eller i strid med en generalplan med rättsverkningar. En utredningsplan kan godkännas i strid med gällande detaljplan, om detta förordas av kommunen. En järnvägsplan kan godkännas i strid med gällande detaljplan, om det är fråga om en avvikelse med små verkningar, och om detta förordas av kommunen och de fastighetsägare som direkt påverkas av avvikelsen.~~

~~En utredningsplan och en järnvägsplan ska utarbetas med iakttagande av vad som föreskrivs i naturvårdslagen (1096/1996) och med stöd av den.~~

12 §

Utredningsplanens innehåll

En utredningsplan skall innehålla en utredning av behovet av att bygga en järnväg eller utveckla bannätet samt av de alternativ som granskats, de grundläggande trafiklösningarna och tekniska lösningarna för banan, järnvägsområdets ungefärliga läge samt en bedömning av verkningarna av järnvägsområdet och järnvägstrafiken, såsom verkningar på väg- och trafikförhållandena, trafiksäkerheten, markanvändningen, fastighetsstrukturen och miljön samt på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Möjligheterna att avlägsna eller lindra menliga verkningar samt en preliminär kostnadskalkyl skall dessutom presenteras i planen.

Utredningsplanen ska innehålla en redogörelse för hur målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och **trafiksystemplaneringen** på **regional** nivå enligt lagen om trafiksystem och landsvägar har beaktats.

15 §

Järnvägsplanens innehåll

I en järnvägsplan för byggande av järnväg skall järnvägen och dess läge, användning för olika ändamål, höjdläge, tvärsektion och torrläggning anges så att verkningarna kan bedömas tillräckligt och järnvägen kan märkas ut i terrängen. I järnvägsplanen anges de planerade planskilda korsningarna, plankorsningarna och trafikförbindelserna. Till planen skall fogas en bedömning av järnvägens verkningar samt i den anges de åtgärder som behövs för att avlägsna eller minska de menliga verkningar som byggandet av banan eller tågtrafiken medför.

I järnvägsplanen skall i mån av möjlighet ägandeförhållandena beträffande marken beaktas. Av planen ska framgå banans skyddsområden enligt 37 § 1 mom. och plankorsningarnas frisisksområden enligt 38 § 1 mom. samt huruvida mark reserveras för framtida breddning av banan. Till planen ska fogas en uppskattning av kostnaderna för byggandet av järnvägen.

Om en järnväg byggs på en ny plats och den tidigare järnvägen för den gamla sträckningens vidkommande bibehålls som järnväg eller kommer att användas för andra banhållningsändamål, skall bestämmelser om detta ingå i järnvägsplanen.

Järnvägsplanen ska innehålla en utredning om hur man i den beaktat de mål för **trafiksystemplaneringen** på **regional nivå** som ställs upp i lagen om trafiksystem och landsvägar. En sådan utredning behövs emellertid inte om vägplanen är baserad på en utredningsplan som vunnit laga kraft och i vilken ingår en tillräcklig utredning om hur man beaktat målen för **trafiksystemplaneringen** på **regional nivå**.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

22 §

Växelverkan

När en utredningsplan och en järnvägsplan utarbetas ska kommunen, fastighetsägare och övriga sakägare samt de vilkas boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas av planen, ges möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planen och skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken.

Innan planen godkänns ska de i 1 mom. avsedda intressenterna ges tillfälle att göra en anmärkning med anledning av planen. Kommunen ska i detta syfte hålla utredningsplanen och järnvägsplanen offentligt framlagda i 30 dagar. Anmärkningarna mot planen ska ges in till kommunen före utgången av den tid under vilken planen är framlagd. ~~Landskapet ska ge de kommuner vilkas områden berörs av planen tillfälle att framföra sina åsikter om anmärkningarna.~~ Kommunen ska lämna banhållaren sitt utlåtande om den plan som varit framlagd och om anmärkningarna mot den samt de anmärkningsskrifter som lämnats in. Kommunen ska på det sätt som kommunala tillkännagivanden ska kungöras i kommunen i fråga kungöra framläggandet av planen samt på vilket sätt och inom vilken tid anmärkningar kan göras. Tillkännagivandet ska alltid publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas. Banhållaren ska sända ett skriftligt meddelande om att planen lagts fram till de ägare och innehavare av fastigheter inom planens verkningsområde som är bosatta i en annan kommun och som nämns i handlingarna eller annars är kända.

Banhållaren ska meddela sitt motiverade ställningstagande till de anmärkningar som gjorts mot planen. Banhållaren ska underrätta kommunerna inom området om sitt ställningstagande samt dem som gjort anmärkningar och som skriftligen har bett om att bli underrättade och samtidigt uppgett sin adress. Banhållarens motiverade ställningstagande meddelas i det beslut som gäller godkännandet av planen.

Banhållaren ska begära utlåtande om utredningsplanen och järnvägsplanen ~~av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet samt~~ av de närings-, trafik- och miljöcentraler, landskapsförbund och kommuner vars område planen gäller och på vars område verkningar av planen i övrigt visar sig. Banhållaren ska begära utlåtande också av andra myndigheter, om det behövs för beslutsprövningen.

Om en järnvägsplan som varit offentligt framlagd behöver ändras och ändringens verkningar bedöms vara obetydliga, kan ett enklare förfarande iakttas än vad som föreskrivs i 2–4 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet för växelverkan utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Ändring av och mindre avvikelser från planerna

Om det är nödvändigt att ändra en godkänd utredningsplan eller järnvägsplan ska det göras i enlighet med vad som i denna lag och med stöd av den föreskrivs om nya utredningsplaner och järnvägsplaner.

Från en godkänd järnvägsplan får avvika utan att den behöver ändras, om avvikelserna har ringa verkningar och banhållaren i samband med byggandet prövar att avvikelserna är behövliga och ändamålsenliga.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

25 a § (Ny)

Järnvägsplaner som berör plankorsningar

Utöver Trafikverket kan närings-, trafik- och miljöcentralen utarbeta sådana järnvägsplaner som gäller plankorsningar som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas i detta sammanhang det som i detta kapitel bestäms om banhållaren.

~~28 §~~

~~Godkännande av planer~~

~~Kommunikationsministeriet godkänner järnvägsplaner som gäller nedläggning av en järnväg i andra fall än i samband med byggandet av en järnväg. Övriga järnvägsplaner och utredningsplaner godkänns av Trafikverket. Om en kommun, ett landskap eller Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet på centrala punkter i planen är av annan åsikt än Trafikverket, ska frågan föras till kommunikationsministeriet för avgörande. Trafikverket kan av särskilda skäl även i övrigt föra en plan till kommunikationsministeriet för godkännande.~~

28 a §

Tillstånd för byggande och flyttande av en plankorsning

Nya plankorsningar får byggas bara inom det bannät som inte hör till stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl får en ny plankorsning byggas på ett sådant banavsnitt inom stomnätet och TEN-nätet där banans högsta tillåtna hastighet permanent är högst 50 kilometer i timmen. En plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet får flyttas, om flyttandet i betydande grad förbättrar säkerheten vid plankorsningen eller om det finns andra särskilda skäl till det.

För byggande eller flyttande av en sådan plankorsning som avses i 1 mom. krävs tillstånd av banhållaren. Tillståndet kan vid behov beviljas för viss tid. Banhållaren kan meddela tekniska föreskrifter om innehållet i tillståndsansökan. Väghållaren kan beviljas ett sådant tillstånd om det behövs för en nödvändig trafikförbindelse och säkerheten vid plankorsningen tryggas med hjälp av säkerhetsanordningar eller andra arrangemang. Tillstånd behövs inte om plankorsningen anges i en sådan godkänd vägplan som avses i landsvägslagen.

Om användningen av en plankorsning ökar betydligt eller dess användningsändamål ändras, ska väghållaren hos banhållaren ansöka om ett tillstånd som berättigar till den ökade eller ändrade användningen.

Banhållaren kan bevilja tillstånd för byggande av en tillfällig plankorsning för den tid arbete pågår eller då det finns andra särskilda skäl till det, om plankorsningen inte äventyrar trafiksäkerheten. På en tillfällig plankorsning tillämpas vad som föreskrivs i 28 b och 28 d §.

Banhållaren kan förena tillståndsbeslutet med villkor som gäller byggandet av plankorsningen eller en ny användningsform för den, underhåll eller avlägsnande av plankorsningen, eller en väg som ansluter till plankorsningen.

Innan ett tillstånd för plankorsning beviljas ska banhållaren höra de järnvägsoperatörer som trafikerar banavsnittet i fråga.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

28 c §

Tillstånd att korsa en järnväg

Banhållaren kan bevilja tillstånd att vid en plankorsning korsa en järnväg med snöskoter eller något annat terrängfordon, dock endast på sådana banavsnitt som inte hör till stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl kan tillstånd att korsa en järnväg i anslutning till en plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet beviljas.

Tillstånd att korsa en järnväg får beviljas bara om det med hjälp av tillståndsvillkor säkerställs att användningen av terrängfordon inte skadar banan eller funktionen hos järnvägsområdets konstruktioner, inte medför olägenhet för banhållningen och inte äventyrar trafiksäkerheten. Ett tillstånd att korsa en järnväg kan vid behov beviljas för viss tid.

Banhållaren kan för viss tid bevilja polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet tillstånd att för övervakningsuppdrag i terräng korsa en järnväg vid en plankorsning med snöskoter eller något annat terrängfordon också på andra banavsnitt än sådana som avses i 1 mom., på de villkor som anges närmare i tillståndet.

På sådana plankorsningar och tillstånd att korsa en järnväg som avses i denna paragraf tillämpas 18 § 4 mom., 28 a § 3, 5 och 6 mom. samt 28 b §.

43 a §(Ny)

Rätt att föra talan vid en järnvägsförrättning

Det som i detta kapitel bestäms om banhållaren då denne ansöker om en järnvägsförrättning eller vägförrättning för en enskild väg eller för talan vid en järnvägsförrättning gäller också den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen när det är fråga om ärenden som berör bannätet.

~~69 §~~

~~*Utbetalning av ersättning samt ränta*~~

~~De förskottsersättningar och slutliga ersättningar som banhållaren ålagts att betala, jämte sex procents årlig ränta, ska betalas inom tre månader räknat från den tidpunkt då ersättningarna bestämdes. Vid dröjsmål med betalningen av ersättning ska på denna betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).~~

~~Vid ägoreglering är mottagaren av ett område skyldig att till banhållaren betala en ersättning för området till den del som ersättningen inte kan dras av från de betalningar som banhållaren påförs, och överlåtaren av området får en ersättning av banhållaren för det överlåtna området. På de ersättningar som avses i detta moment tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om beräkning av ränta och utbetalning av ersättning.~~

~~Den årliga räntan på sex procent enligt 1 mom. beräknas från besittningstagandet enligt 46 §, om inte annat överenskomms när det gäller besittningstagande enligt 46 § 3 mom., samt i de fall som nämns i 65 § från tidpunkten för slutsammanträdet i samband med järnvägsförrättningen. Ränta på ersättning som bestämts på grund av ägoreglering beräknas från den tidpunkt som vid förrättningen har bestämts för besittningstagande av områdena.~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Ersättningar som banhållaren ålagts att betala vid banförrättning och vägförrättning för en enskild väg enligt 43 § 3 mom. samt ovan i 2 mom. avsedda ersättningar för ägoreglering till överlåtaren av ett område betalas av banhållaren. Ersättningar som gäller en privat spåranläggning betalas av den som äger järnvägen eller har den i besittning.

~~79 §~~

Nedläggning av järnväg i andra sammanhang

Kommunikationsministeriet kan lägga ned en järnväg med stöd av en järnvägsplan som beretts av Trafikverket, om

- 1) järnvägen inte längre används för bedrivande av järnvägstrafik, banhållningsrelaterad trafik eller trafikens övriga behov,
- 2) användning enligt 1 punkten inte kan förutses i fråga om järnvägen,
- 3) det inte finns användning för järnvägen som privat spåranläggning, och
- 4) tillgängligheten till området samt transportbehoven har tryggats på något annat sätt.

Kommunikationsministeriet kan dessutom dra in en järnväg med stöd av en järnvägsplan som beretts av Trafikverket, om trafiken på järnvägen är obetydlig och det inte är ekonomiskt lönsamt att med statens medel hålla järnvägen i ett tryggt skick för trafik så som avses i 29 eller 30 § och om tillgängligheten till området samt transportbehoven har tryggats på något annat sätt.

Kommunikationsministeriet ska innan ett beslut enligt denna paragraf fattas vid behov höra de ministerier, landskap och kommuner som saken gäller.

~~91 §~~

Meddelande om beslut till dem som gjort en anmärkning och till myndigheterna

Samtidigt som ett beslut om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan delges offentligt enligt 90 § ska banhållaren sända ett meddelande om beslutet till dem som på grund av planen gjort en anmärkning och vilkas adresser är kända.

Banhållaren ska sända ett meddelande om beslutet om godkännande av en utredningsplan och en järnvägsplan till landskapet och kommunen samt vid behov även till andra myndigheter. En kopia av planen ska vid behov fogas till meddelandet.

~~92 §~~

Ändringssökande

Beslut som har fattats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvär över banhållarens beslut i de fall som avses i 18 § 4 mom. och 2 a kap. anförs hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets plankorsningen i fråga finns, samt i de fall som avses i 40 och 41 § hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets fastigheten i fråga finns.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Betänkande KoUB 15/2018 rd

~~Landskapet, Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet och kommunen har rätt att anföra besvär över ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till landskapets eller kommunens område eller till myndighetens verksamhetsområde.~~

~~En registrerad lokal eller regional sammanslutning eller stiftelse har rätt att i ärenden som hör till dess verksamhetsfält genom besvär söka ändring i ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan vars verkningar sträcker sig till sammanslutningens eller stiftelsens geografiska verksamhetsområde.~~

~~Besvär som gäller ett sådant beslut om godkännande av en utredningsplan eller en järnvägsplan som ska anses vara av samhällelig vikt ska behandlas skyndsamt.~~

~~Bestämmelser om sökande av ändring i beslut som fattats vid järnvägsförrättningar finns i 77 §.~~

95 §

Kungörelse

~~Om en kungörelse, ett förordnande, ett förbud eller något annat ärende ska delges offentligt enligt denna lag och bestämmelser om delgivningssättet inte har utfärdats särskilt, ska den behöriga myndigheten offentliggöra ärendet genom att i minst 30 dagar kungöra det så som föreskrivs i 62 a § i förvaltningslagen.~~

Denna lag träder i kraft den 20 . ~~Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas särskilt genom lag.~~

~~Bestämmelserna i 3–5, 8, 12, 25, 28 a och 28 c § samt upphävandet av 6, 25 a och 43 a § i denna lag träder dock i kraft den 20 .~~

~~Utöver Trafikverket kan närings-, trafik och miljöcentralen utarbeta en sådan järnvägsplan för plankorsningar som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas då vad som i 2 kap. föreskrivs om banhållare. Denna behörighet upphör den 31 december 2019.~~

~~Den behöriga närings-, trafik och miljöcentralen får till den 31 december 2019 föra talan enligt 43 a § i ärenden som gäller statens bannät.~~

~~På utredningsplaner, järnvägsplaner och banprojekt som har börjat utarbetas eller genomföras men inte är färdiga vid ikraftträdandet av 5, 8, 12 och 15 § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer. På avtal som Trafikverket och närings-, trafik- och miljöcentralen har ingått med en utomstående serviceproducent före ikraftträdandet av 5, 8, 12 och 15 § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer.~~

Betänkande KoUB 15/2018 rd

Utskottet föreslår att lagförslag 14–21 förkastas.

Helsingfors 18.6.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Mia Laiho saml
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.